

دبیرخانه کشوری درس مطالعات اجتماعی متوسطه اول
irsecretariat1402@chmail.ir
مستقر در استان البرز

با ما در ارتباط باشید:

Irsecretariat1402@chmail.ir

آدرس ما در شاد: @soc-gam1

به نام ایزدانا

پاسخنامه فعالیت‌های کتاب مطالعات اجتماعی

پایه هفتم

تهیه شده توسط گروه درسی مطالعات اجتماعی استان اردبیل

(علی فروتن - فاطمه ذبیحی)

با نظارت دبیرخانه کشوری مطالعات اجتماعی مستقر در البرز

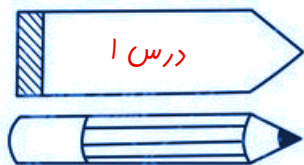
سال تحصیلی ۱۴۰۳ - ۱۴۰۴

«فهرست مطالب»

«صفحه»	«شماره و عنوان درس»
۴	درس ۱- تعاون ۱
۵	درس ۲- تعاون ۲
۷	درس ۳- ساختار و تشکیلات دولت
۸	درس ۴- وظایف دولت
۹	درس ۵- آسیبهای اجتماعی و پیشگیری از آنها
۱۳	درس ۶- قوه قضائیه
۱۵	درس ۷- ارتباط و رسانه
۱۶	درس ۸- رسانه ها در زندگی ما
۱۷	درس ۹- ظهور اسلام در شبه جزیره عربستان
۱۹	درس ۱۰- از رحلت پیامبر تا قیام کربلا(نینوا)
۲۱	درس ۱۱- ورود اسلام به ایران
۲۲	درس ۱۲- عصر طلایی فرهنگ و تمدن ایرانی اسلامی
۲۳	درس ۱۳- غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان
۲۴	درس ۱۴- میراث فرهنگی ایران در عصر سلجوقی
۲۵	درس ۱۵- حمله چنگیز و تیمور به ایران
۲۶	درس ۱۶- پیروزی فرهنگ بر شمشیر
۲۷	درس ۱۷- ویژگی های طبیعی آسیا
۲۹	درس ۱۸- ویژگی های انسانی و اقتصادی آسیا
۳۰	درس ۱۹- ویژگی های منطقه جنوب غربی آسیا
۳۲	درس ۲۰- ایران و منطقه جنوب غربی آسیا
۳۵	درس ۲۱- ویژگی های طبیعی و انسانی اروپا
۳۶	درس ۲۲- ویژگی های طبیعی و انسانی آفریقا
۳۹	درس ۲۳- قاره آمریکا
۴۲	درس ۲۴- قاره استرالیا و اقیانوسیه

فعالیت ۱ - صفحه ۳

الف) شباهت این دو ماجرا چه مواردی بود؟

هر دو ماجرا جلوه هایی از احساس مسولیت، تعاون، همکاری، کمک به همدیگر و همفکری برای حل مشکلات را داشتند.

ب) در ماجرای که نقل شد، افرادی که پیشقدم شده بودند تا به دیگران کمک کنند، چه دلیلی برای کار خود آوردند؟ بیان کنید.

احساس وظیفه و مسئولیت، کمک کردن و پیدا کردن راه چاره ای برای حل مشکل و شرایط سخت پیش آمده.

پ) اگر در این ماجرا احساس مسئولیت و همکاری وجود نداشت، چه اتفاقی می افتاد؟

در ماجرای اول دوره درمان احمدقا طول می کشید- هزینه اش بیشتر می شد - علی از نظر درسی ضعیف می شد. در نتیجه خانواده احمد اقا دچار مشکلات فراوان دیگری نیز می شد.

در ماجرای دوم بوی بد و نامطبوع زباله ها شهرک را فرا می گرفت و موجب جمع شدن مگس و موش و گربه شده و سبب بیماری مردم میشد در نتیجه اهالی شهرک دچار مشکلات فراوان دیگری نیز می شدند.

ت) اگر در خانواده یا فامیل برای کسی اتفاق نافوشاندی پیش بیاید، آیا صمیم است ما بی تفاوت بمانیم؟ چرا؟

خیر - اولاً وظیفه ی انسانی ماست که در حل مشکلات به یکدیگر کمک کنیم و دوماً ممکن است روزی خود ما نیز چنین اتفاقی پیش بیاید و توقع و انتظار کمک داشته باشیم، اطرافیان با کمک کردن ما احساس تنهایی نخواهند کرد و با کم شدن مشکلات به آینده امیدوار خواهند شد.

فعالیت - صفحه ۶

۲) به نظر شما آیا صمیم است در خانه تمام کارها بر دوش یک نفر گذاشته شود؟ چرا؟

خیر. زیرا وقتی که کارها بر دوش یک نفر گذاشته میشود، بخاطر تنها بودن باید تلاش بیشتری بکند و زمان بیشتری صرف کند تا همه کارها را بخوبی انجام دهد، در نتیجه حال روحی بدی پیدا میکند و ناتوان و مریض می شود. این موضوع مشکلات و بی نظمی های بیشتری را در خانواده ایجاد می کند.

۳) شما در چه مواردی با اعضای خانواده تان همکاری می کنید؟ روی یک کاغذ بنویسید.

انجام خرید برای خانه - نظافت منزل - چیدن وسایل خانه - آماده کردن غذا و چایی - نگهداری از کوچکترها - کمک درسی به خواهر و برادر کوچکتر - همکاری در هنگام پذیرایی از میهمان ها

۴) چه نمونه هایی از همکاری در بین همسایه ها یا افراد محله خود سراغ دارید؟ بیان کنید.

همکاری در جابجایی وسایل سنگین همسایه ها - تزئین و چراغانی کردن محله در اعیاد و مراسم مختلف - کمک به سالمندان و معلولان - مراقبت از اموال عمومی - حفظ نظافت و پاکیزگی محله

۵) به نظر شما کدام مکان ها در محله می تواند به همبستگی و همکاری بیشتر بین افراد آن محله کمک کند؟

مساجد - حسینیه ها - دفاتر شوراهای اسلامی و شورای حل اختلاف - خانه های ریش سفیدان و معتمدان محل - مدارس - پارک ها - کتابخانه ها - مراکز نیکوکاری - هیأت های مذهبی - سالن های ورزشی و...

۶) به نظر شما چه عواملی مانع از همکاری و تعاون می شود؟ مثال بزنید.

خودخواهی - دنیا طلبی - وسوسه های شیطانی - ناتوانی در برقراری روابط صحیح - عدم همدلی - عدم روحیه تعاون و همکاری - نداشتن آگاهی کافی درباره اهمیت و فواید تعاون - حسادت و عداوت - بی تفاوتی - چشم هم چشمی و...

فعالیت - صفحه ۷

۱) انفاق کردن چه اثراتی در زندگی فرد انفاق کننده دارد؟

ایجاد و افزایش روحیه ی نیکوکاری - تمایل به کارهای نیک و خداپسندانه - خوشنامی انفاق کننده - احساس رضایت و خشنودی و آرامش خاطر - برخورداری از اجر معنوی - گشایش مشکلات و افزایش مال و برکت روزی و...

۲) درباره راههایی که می توانید انفاق کنید، فکر کنید. چند مورد را روی کاغذ یادداشت کنید و سعی کنید آنها را انجام دهید.

ایجاد صلح و سازش میان مردم - جلوگیری از اختلاف و درگیری بین افراد و خانواده ها - حمایت از خانواده های زندانیان و پرداخت دیه جرایم غیر عمد - کمک به مناطق زلزله زده و سیل زده - دادن قرض به کسانی که نیازمند هستند.

فعالیت - صفحه ۸

۳) مکانی (مدرسه، بیمارستان، مسجد و ...) در شهر، روستا یا استان محل زندگیتان که به دست فیرین (مرد یا زن) ساخته شده، شناسایی و درباره آن تحقیق کنید.

تحقیق - برعهده دانش آموز

۴) متن صفحه روبرو زندگینامه سه تن از فیرین مدرسه ساز را بفوانید. سپس در یک جمله بنویسید مهم ترین پیام یا نکته ای که از خواندن این متن گرفتید چه بود؟ به نوبت جمله های خود را در کلاس بفوانید.

فعالیت - بر عهده دانش آموز - خواندن مطالب در کلاس

نمونه هایی از پاسخ ها:

- به مادیات نباید دل بست چون با انجام کارهای نیک تنها یاد و نام نیک است که می ماند.
- عاقبت به خیر بودن.
- ماندگار بودن نام نیک.
- خواندن شعری متناسب با موضوع از سعدی : سعدیا مرد نکونام نمیرد هرگز. مرده آنست که نامش به نکویی نبرند.

۵) یکی از اقدامات ارزشمند مردم کشور ما پس از پیروزی انقلاب اسلامی تشکیل جهاد سازندگی و رفتن داوطلبان آنها به مناطق محروم و روستاها برای عمران و آبادانی بود. درباره نهاد جهاد سازندگی از بزرگترها پرس و جو کنید و چند مورد از اقدامات این نهاد را در منطقه یا استان محل زندگیتان در کلاس بیان کنید.

فعالیت - بر عهده دانش آموز

نمونه هایی از پاسخ ها:

جهاد سازندگی چهارماه بعد از پیروزی انقلاب اسلامی به دستور امام خمینی (ره) تشکیل شده است. نمونه هایی از فعالیت های این نهاد عبارتند از:

- آب و برق رسانی به روستاها
- احداث یا بهبود راههای روستایی
- ساخت مدارس در روستاها و ...

۶) کاربرگه شماره (۱) تعاون را در منزل انجام دهید.

انجام کاربرگه توسط دانش آموز

فعالیت - صفحه ۱۰

۷) یک مدرسه یا یک نمازخانه که تازه ساخته شده است را تصور کنید. با یکدیگر گفت و گو کنید که چه چیزهایی را میتوانید با مشارکت دوستان یا خانواده تان، وقف آنها کنید؟

مدرسه: وسایل کمک آموزشی (کره، نقشه، اطلس)، کامپیوتر، چاپگر، میز و صندلی، وسایل ورزشی
نمازخانه: فرش، کتاب قرآن و نهج البلاغه و ...

۱) پرس و جو کنید. آیا در محل زندگی شما اثر یا بنای وقفی وجود دارد؟ واقف آن کیست؟

انجام تحقیق - بر عهده دانش آموز

فعالیت - صفحه ۱۱

۱) متن مربوط به شرکت تعاونی را در این درس بفوانید و ویژگی ها و فواید مادی و معنوی را که در یک شرکت تعاونی وجود دارد فهرست کنید. برای مثال: داوطلبانه بودن و ...

مادی: سود و منفعت مشترک اعضای تعاونی - حل مشکلات اقتصادی اعضا - ایجاد رفاه و زندگی بهتر برای اعضای شرکت - کاهش فقر
معنوی: احساس رضایت، خشنودی و آرامش خاطر، افزایش مال و برکت روزی و اجر معنوی.

فعالیت - صفحه ۱۵

۱) هم اکنون رئیس جمهور ایران کیست؟ او چگونه به این مقام انتخاب شده است؟ آیا می دانید در زمان انقلاب او چند نفر دیگر نامزد ریاست جمهوری بودند؟

آقای دکتر مسعود پزشکیان - با رای مستقیم مردم - به جز ایشان پنج نفر دیگر نامزد شرکت در انتخابات بودند.

فعالیت - صفحه ۱۷

۲) آخرین انتخابات ریاست جمهوری در چه سالی برگزار شد؟ انتخابات بعدی در چه سالی خواهد بود؟ در آن زمان شما چند سال دارید؟ آیا شرط سنی شرکت در انتخابات را خواهید داشت؟

آخرین انتخابات ریاست جمهوری در سال ۱۴۰۳ برگزار شد. - انتخابات بعدی: سال ۱۴۰۷ - بله ، شرط سنی خواهم داشت.

۳) بنویسید هر یک از موضوعات زیر که در زندگی روزمره با آنها سروکار دارید، به کدام وزارتخانه مربوط میشود؟

- وزارت راه و شهرسازی
- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- وزارت نیرو

- استفاده از اتوبان، بزرگراهها و جاده های بین شهری در مسافرت
- رفتن به سینما و کتابخانه
- مراجعه به پزشک و بیمارستان
- مصرف آب و برق

فعالیت - صفحه ۲۰

درس ۴

۱) فرض کنید رئیس جمهور میفواهد از منطقه ای که شما در آن زندگی می کنید (شهر، روستا یا استان) بازدید یک روزه داشته باشد و از شما فواسته اند که برنامه زمانی این بازدید را بنویسید. به طور گروهی همفکری کنید و برنامه ای برای این بازدید بنویسید. در برنامه خود معین کنید رئیس جمهور از کدام مناطق دیدن کند. با چه کسانی ملاقات و گفتگو کند و ... برای هر کار زمانی را در نظر بگیرید.

فعالیت - بر عهده دانش آموز

۲) با استفاده از منابع مختلف (روزنامه ها، پایگاه اینترنتی دولت و ...) درباره یکی از فعالیت های رئیس جمهور یا هیئت دولت فبر و عکس تهیه کنید و به کلاس بیاورید.

فعالیت - بر عهده دانش آموز

فعالیت - صفحه ۲۱

۳) کاربرگه شماره (۲) دولت را انجام دهید.

فعالیت - بر عهده دانش آموز

پاسخ سوال ۱: مرتب کردن مراحل انتخاب و شروع به کار رئیس جمهور:

- ۱- اعلام داوطلب شدن
- ۲- تأیید صلاحیت
- ۳- شرکت در تبلیغات
- ۴- انتخاب شدن با کسب حداکثر آرا
- ۵- تنفیذ
- ۶- تحلیف
- ۷- انتخاب وزیران و معرفی آنها به مجلس.

پاسخ سوال ۲:

- ۱- وزارت آموزش و پرورش
- ۲- وزارت بهداشت
- ۳- وزارت امور خارجه
- ۴- وزارت جهاد کشاورزی
- ۵- وزارت ورزش و نوجوانان
- ۶- وزارت علوم و تحقیقات و فناوری
- ۷- وزارت نیرو
- ۸- وزارت صنعت و معدن و تجارت

۴) گفت و گو کنید. به نظر شما وابسته بودن درآمد کشور به نفت چه معایبی دارد؟ برای حل این مشکل چه راههایی را باید در نظر گرفت؟

فعالیت - بر عهده دانش آموز

نمونه هایی از پاسخ ها:

- تک محصولی شدن اقتصاد کشور
- کاهش درآمد کشور هنگام نوسانات قیمت یا تحریم

راه حل:

- فعالیت در زمینه کشاورزی و صنعت با تکیه بر علوم روز دنیا
- حمایت از تولیدات داخلی
- افزایش صادرات غیرنفتی

فعالیت - صفحه ۲۴

۱) متن را بفوانید و درباره آن گفتگو کنید:

* کدام یک از این فصوصیات در شما وجود دارد؟

استقلال طلبی، شک و تردید، هویت جویی، حساس شدن نسبت به خود، هیجان طلبی و میل به تجربه کردن (با نظر دانش آموز)

* آیا این فصوصیات مسائلی هم برای شما به وجود آورده است؟ بطور؟

استقلال طلبی؛ باعث دوری و ایجاد فاصله با نزدیکان و از جمله والدین شده است. با نظرات و پیشنهادات آنها درباره کارهایم معمولاً مخالفت می‌کنم چون ترجیح می‌دهم تمام تصمیمات را خودم بگیرم.

شک و تردید؛ موجب می‌شود اطمینان خود را نسبت به بسیاری از کارها و افکارم از دست بدهم و این مرا نگران و مضطرب می‌سازد.

هویت جویی؛ سوالات زیادی را درباره ارزش فردی، اجتماعی، خانوادگی، فرهنگی و ... برایم ایجاد کرده که پیدا نکردن پاسخ قانع کننده به این مسئله ذهنم را دچار آشوب می‌کند.

حساس شدن نسبت به خود؛ در بیشتر مواقع مانع حضورم در جمع های خانوادگی و حتی دوستانه می‌شود. گاهی نمی‌توانم با تغییرات ظاهری خودم کنار بیایم یا آنها را بپذیرم.

هیجان طلبی؛ موجب شده زندگی عادی و روزمره، برایم خسته کننده به نظر بیایند و خواهان انجام کارهای هیجان انگیز و حتی پرخطر می‌شوم.

میل به تجربه کردن؛ با اطلاع از مخالفت پدر و مادرم و حتی مضر یا خطرناک بودن برخی کارها، گاهی فکر می‌کنم دلم می‌خواهد خودم آنها را تجربه کنم.

* شما با این فصوصیات یا مسائلی که پیش آمده چگونه برخورد می‌کنید؟

وارد نشدن به جمع ها و موقعیت های اجتماعی خطرناک - تلاش برای شناخت واقعی و همه جانبه خود - تقویت اعتماد به نفس

* راه حل منطقی و درست برخورد با آنها چیست؟

برنامه ریزی مناسب با مشورت افراد موفق - مشورت گرفتن از افراد آگاه و قابل اعتماد - توجه به توصیه های والدین و معلمان

فعالیت - صفحه ۲۵

۲) هریک از شما فکر کنید و پاسخ ها را روی برگه کاغذ بنویسید.

الف) چه هدفهایی برای زندگی خود دارید؟ سه هدف کوتاه مدت (یعنی هدفی که در یکی دو سال آینده می‌فرواید به آن برسید) و سه هدف بلندمدت (برای آینده دورتر) خود را بنویسید.

اهداف کوتاه مدت : گرفتن نمرات خوب در پایان ترم - قبولی در آخر سال - خرید لپ تاپ یا تبلت - رفتن به کلاس های خوشنویسی و زبان انگلیسی و کامپیوتر تا یکی دو سال آینده .

اهداف بلند مدت : رفتن به دانشگاه و تحصیل در رشته مورد نظر - داشتن یک شرکت و یا کارخانه - داشتن یک شغل مناسب و دلخواه - خرید یک خانه مسکونی - انجام یک ازدواج موفق .

ب) آیا هدف هایی که برای خودتان در نظر گرفته اید قابل دسترسی هستند؟ چگونه می توان به این خواسته ها و هدف ها رسید؟

بله با داشتن تلاش و پشتکار مناسب و توکل به خدا و برنامه ریزی صحیح و اولویت بندی مناسب کارها.

پ) چه کسانی می توانند در رسیدن شما به این هدف ها کمک کنند؟ (به طور مستقیم یا غیرمستقیم)

بطور مستقیم : والدین - خواهر و برادر بزرگتر - مربیان و معلمان و مشاور مدرسه و مشاوره با افراد موفق و با مهارت در هر یک از این کارها
بطور غیر مستقیم : مسئولانی که در حوزه آموزش و پرورش و سایر بخش های کشور دارای قدرت تصمیم گیری هستند.

فعالیت - صفحه ۲۶

۳- الف) مامرای همد را بفوانید و به سلیقه خود کامل و در کلاس تعریف کنید. مبسم کنید و درس بنزید پیامدهای این مامرا چه می توان باشند؟

فعالیت - برعهده دانش آموز

ب) چه مشکلاتی برای خانواده همد و چه در دسرهایی برای خانواده بهرام به وجود می آید؟

فعالیت - برعهده دانش آموز

پ) به نظر شما همد از چه راه های دیگری می توانست عصبانیت خود را به طرز صحیح ابراز کند؟

فعالیت - برعهده دانش آموز

نمونه ای از پاسخ: توپ را دوباره پس می داد و می خواست که تکرار نکنند و در صورت تکرار با خانواده آنها صحبت می کرد و از اولیای آنها و والدین خود کمک می گرفت و مقداری در مورد عواقب خشمگین شدن خود نیز فکر می کرد.

۴) گفت و گو کنید: در هنگام عصبانیت چه اتفاقاتی در بدن می افتد؟ آیا فرد در هنگام عصبانیت می تواند خوب فکر کند؟ چرا؟

خیر. عصبانیت احساس بدی در ما بوجود آورده و ما را وادار به انجام کاری نامقبول می کند. در هنگام عصبانیت هورمونی در مغز ترشح می شود که سبب افزایش ضربان قلب و فشار خون و گرفتگی عضلات می شود و در نتیجه با از دست دادن تمرکز خود با صدای بلند فریاد زده و نمی توانیم به درستی تصمیم بگیریم .

فعالیت - صفحه ۲۸

۵) یکی از سفتان گوهر بار پیامبر اکرم (ص) یا امامان بزرگوار را درباره غلبه بر خشم انتقاد کنید. آن را با فط فوش بنویسید و تزیین کنید و سپس به دیوار منزل یا کلاس نصب نمایید.

فعالیت - برعهده دانش آموز

نمونه ای از پاسخ:

حضرت علی (ع) : خشم با دیوانگی آغاز می شود و با پشیمانی پایان می یابد .

۶) کاربرگه شماره (۳) راه های ابراز صمیم خشم را در کلاس اجرا کنید.

فعالیت - برعهده دانش آموز

فعالیت - گفت و گو کنید - صفحه ۲۸

۷) آیا فردی که مشکلاتی در زندگی دارد عاقلانه است که به موارد مفید پناه ببرد؟ چرا؟

خیر - با این کار بر مشکلات زندگی خود و خانواده می افزاید و خودش را کلافه کرده و دیگر نمی تواند راحتی از دست و دام اعتیاد خلاص شود و به لحاظ جسمی و روحی آسیب شدیدی به خود وارد می کند .

۸) در سال های قبل مطالبی درباره مهارت «نه گفتن» آموختید. توضیح دهید منظور از این مهارت چیست؟

نه گفتن، یعنی وقتی ما نمی خواهیم مطلبی را بپذیریم با استفاده از این مهارت، بدون آن که به خود و دیگران آسیبی برسانیم، مقاومت و نه گفتنمان را به راحتی ابراز کنیم. پس باید با بیان دلیل در برابر خواسته های نادرست دیگران بتوانیم به راحتی مقاومت کرده و نه بگوییم. جهت راهنمایی بیشتر ؛ علت های زیادی در مشکل «نه گفتن» افراد نقش دارد، از جمله :

- دلسوزی کردن برای طرف مقابل و تصور اینکه اگر نه بگویید، شاید هیچ کس دیگر نخواهد یا نتواند به او کمک کند و در نتیجه ممکن است کارش راه نیفتد،
- تصور اینکه اگر نه بگوید، طرف مقابل دیگر او را دوست نخواهد داشت
- اعتقاد به اینکه اگر از درخواست دیگران سر باز زند، آدم بد و خودخواهی محسوب شود
- ترس از دست دادن رابطه با فرد مقابل ؛ که هیچکدام به هیچ وجه درست و مورد قبول کسی نیست.

۹) علل گرایش افراد به مواد مخدر کدامند؟ راه حل درست بر فرد با هر یک از اینها چیست؟

علل فردی : مانند نداشتن آگاهی کافی خود فرد .

راه حل : با دانستن عواملی که فرد را در معرض خطر اعتیاد قرار می دهند، می توان افراد در معرض خطر را شناسایی کرد و برای پیشگیری از ابتلای آنان به اعتیاد، برنامه ریزی های دقیق و مؤثر انجام داد.

علل خانوادگی : مانند بی توجهی والدین به تربیت فرزندان .

راه حل : با تاکید بر ارزش های خانوادگی و محکم کردن پایه های خانواده و همچنین والدین باید ارتباط با فرزندان را بهبود بخشند و به آن ها استقلال رأی و دخالت در امر تصمیم گیری بدهد.

علل اجتماعی : مانند دسترسی آسان به مواد مخدر - نابرابری های اقتصادی و اجتماعی .

راه حل : ایجاد زمینه اشتغال برای همه اقشار جامعه - ارتقای فرهنگی افراد جامعه - کنترل شدید مرزهای کشور.

فعالیت - صفحه ۲۸

۱۰) با توجه به مطالبی که در این صفحات خواندید و دانسته های قبلی خود به طور گروهی پیامدهای مصرف مواد مخدر را در زندگی یک فرد روی کاغذ فهرست کنید و به معلم بدهید.

فعالیت - برعهده دانش آموز

نمونه ای از پاسخ:

شکل ظاهری بد بخصوص در چهره و یا کمر خمیده - کثیفی و آشفستگی

بیماری های دهان و دندان - عفونت دستگاه تنفسی فوقانی

اختلالات پوستی - اختلالات عصبی و شناختی - اختلالات خواب و هذیان گویی

تهوع - یبوست - مشکلات شغلی و تحصیلی - تداخل دارویی

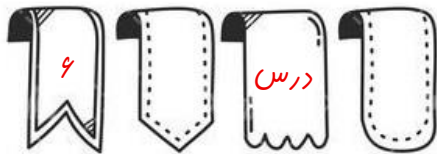
خشونت در خانواده - طلاق - کاهش درآمد و فقر - بی کفایتی در انجام وظایف خانوادگی

غفلت از فرزندان - ضعف پایبندی به اصول اخلاقی و مذهبی

بی خانمانی و بیکاری - انواع جرائم مثل سرقت

۱۱) چرا بیشتر کشورها با قحطی پیمان و مصرف کنندگان مواد مخدر مبارزه می کنند؟

بخاطر : جلوگیری از پیامدهای ذکر شده در فعالیت شماره ۱۰ مانند فروپاشی خانواده ها و اختلافات خانوادگی جلوگیری از بی نظمی و نابسامانی واز بین رفتن سرمایه ملی و نیروهای انسانی و اقتصادی جامعه.

فعالیت - صفحه ۳۰

۱) چرا والدین حق دارند از فرزندانشان بپرسند به کجا می روند؟ با چه کسانی دوست هستند؟ چه موقع به خانه بر می گردند؟ و ...

والدین وظیفه مراقبت از فرزندان و تربیت آنها را که کاری حساس و پیچیده است ، برعهده دارند. برای انجام صحیح این کار لازم است در جریان برنامه ها و کارهای فرزندان خود قرار بگیرند.

۲) به نظر شما ارتباط با خدا از طریق دعا و نماز چگونه ما را از افتادن به دام آسیب ها حفظ می کند؟ توضیح دهید.

ارتباط با خدا و یاد او، آرامش بخش است و تاثیر خوبی بر دور شدن انسان از افکار پلید دارد. همانطوریکه آیه قرآن نیز به خوبی این موضوع را بیان می کند: همانا نماز (انسان را) از فحشا و منکر باز می دارد.

۳) درباره پلنگی تقویت اراده و تسلط بر تمایلات خود فکر کنید و چند تمرین پیشنهاد کنید.

- گنجاندن فعالیت های مفید در برنامه روزانه و تکرار مداوم آنها جهت تبدیل شدن به عادات خوب
- گنجاندن ورزش هایی مثل شنا، کوهنوردی و ... برای سلامت جسم و روح
- مطالعه کتاب های زندگینامه انسان های بزرگ تاریخ و درس گرفتن از آن
- پرهیز از پرخوابی و پرخوری
- دوری کردن از تنبلی و بی برنامه گی و هدر دادن وقت
- تقویت مهارت «نه گفتن» برای مقابله با برخی آسیب ها
- دوستی و هم نشینی با افراد پرتلاش، موفق و صاحب ذوق و هنر
- عبادت و به یاد خدا بودن

فعالیت - صفحه ۳۳

۴) فردی بابت فروش چند تخته فرش، از مشتری یک دریافت کرده است. اما وقتی به بانک مراجعه کرده، پی برده که آن چک موهوری ندارد. او نه قوانین مربوط به چک را می داند و نه پلنگی طرح این شکایت را. چه باید بکند؟

- گفتگو با صاحب چک به همراه ریش سفید و یا از طریق شورای حل اختلاف و دادن فرصت به او جهت تامین وجه چک
- مراجعه به دادگاه و مشاوره با یک مشاور حقوقی
- طرح شکایت با کمک وکیل

۵) در موقعیت های ۳-۴ صفحه قبل دو مورد ۴م وجود دارد. این ۴م ها را بیان کنید.

- ۱ در موقعیت ۱ فحاشی و افترا و قدرت نمایی صورت گرفته و مجازات دارد ، باید شکایت کیفری طرح شود.
- ۲ در موقعیت ۲ غصب عنوان شده و مجازات دارد ، باید شکایت کیفری طرح شود.

۶) چرا افراد نباید خودسرانه یا از راه دعا و زرد و فورد به حل اختلافات بپردازند؟ مثالی بیاورید.

ممکن است با آسیب رساندن به خود و دیگران سبب افزایش اختلافات و آشفتگی و بی نظمی شوند ، برای مثال در مورد فعالیت شماره ۴ ؛ اگر صاحب چک و فروشنده خودسرانه درگیر شوند ممکن است خسارت وارده از مبلغ چک هم بیشتر شود و اعتبار و آبروی فروشنده برود و صاحب چک از کار و زندگیش بماند.

به کار بندیم - صفحه ۳۴

۱) با راهنمایی معلم و همفکری دوستانان یکی از آسیب های اجتماعی را که در محیط زندگی شما وجود دارد در نظر بگیرید و انجمنی برای مبارزه با آن آسیب پیشنهاد دهید. بگویید این انجمن چه فعالیت هایی می تواند انجام دهد؟

انجمن مبارزه با مواد مخدر : نوشتن روزنامه دیواری یا مقاله ای با موضوع خطر و تهدیدات مواد مخدر - برگزاری سخنرانی توسط مدیر و مشاور - نمایش فیلم و تئاتر با موضوع افیون یا بلای خانمان سوز

۲) یک دماسنج فشم درست کنید. در طی هفته، چیزهایی که شما را عصبانی کرده و علت آن را بنویسید و روی دماسنج نشان دهید عصبانیت شما در هر موقعیت در چه درجه ای قرار داشته است. بعد فکر کنید در هر مورد چگونه می توانید فود را کنترل و مسئله را حل کنید. کدام موارد مرتباً تکرار شده است؟

درجه					نحوه کنترل خشم	علت خشم
۰	۲۰	۴۰	۷۰	۱۰۰		
اصلا	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد		

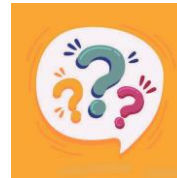
انجام فعالیت در منزل در طول یک هفته برعهده دانش آموز

۳) در مواقعی که به مشکل برمی خوریم چگونه با پلیس تماس می گیریم؟ با چه شماره ای؟

تماس با شماره ۱۱۰ یا ارسال پیامک سامانه ۱۱۰۱۲۰

۴) درباره کار یک وکیل، پرس و جو کنید و نتیجه را در یک بند (۱ پاراگراف) در کلاس بیان نمایید.

وکیل کسی است که در رشته حقوق درس خوانده و به قوانین آشناست و پروانه (اجازه نامه) وکالت دارد و به قوانین آشنایی کامل دارد و طی قراردادی با موکل خود به مسایل شکایت شده رسیدگی می کند تا حقی پایمال نشود و در صدور حکم عادلانه به قاضی کمکی شود.

درس ۷

فعالیت - صفحه ۳۷

۱) هر یک از شما به نوبت چند پیام را که از منابع مختلف در دو روز گذشته دریافت کرده اید، بیان کنید و بگویید برای انتقال هر کدام، از چه رسانه های استفاده شده بود؟

جهت انجام این فعالیت باید انواع رسانه ها را بشناسیم:

- رسانه کلامی مانند زبان : اعلام نحوه دادن نمرات مستمری توسط معلم در کلاس
 - رسانه چاپی یا نوشتاری مانند علائم، کتابها، روزنامه ها و مجلات : خواندن خبری از مجله رشد
 - رسانه های الکترونیکی مانند تلفن، رادیو، تلویزیون، اینترنت
- مانند دریافت پیامک از طریق تلفن - شنیدن خبری از رادیو - دریافت مطالبی از طریق ایمیل

فعالیت - صفحه ۳۹

۲) الف) متن سیر تحول رسانه ها را بفوانید و چهار تحول مهم در ارتباطات را به ترتیب و مفهومی، بیان کنید.

ب) دو وسیله مهم که به انقلاب در فناوری اطلاعات و ارتباطات کمک کردند، چه بود؟

الف :

- ۱) اختراع ماشین چاپ در قرن پانزدهم میلادی توسط گوتنبرگ آلمانی
- ۲) استفاده از الکتریسیته و اختراع تلگراف در سال ۱۸۴۰ میلادی توسط مورس و اختراع تلفن توسط گراهام بل به سال ۱۸۷۶ میلادی
- ۳) به وجود آمدن ارتباطات بی سیم و اختراع رادیو در سال ۱۸۹۵ توسط مارکنی ایتالیایی
- ۴) اختراع سینما و تلویزیون و به راه افتادن شبکه ها و ایستگاه های تلویزیونی و ماهواره ای

ب :

با ورود رایانه به زندگی بشر، انقلابی در ذخیره اطلاعات به وجود آمده است.
ماهواره ها حجم زیادی از اطلاعات را بدون آنکه به سیم نیاز باشد از جایی به جای دیگر کره زمین منتقل می کنند. ماهواره ها امکان استفاده از تلفن همراه، شبکه های تلویزیونی و اینترنت را فراهم می کنند.

۳) مبسم کنید هیچ یک از رسانه های امروزی مانند رادیو، تلویزیون، اینترنت، تلفن و... نبودند. سپس فکر کنید که در این صورت چه مزایا و فواید و یا چه مشکلات و کمبودهایی وجود می داشت؟ نظر خود را در کلاس به بحث بگذارید.

- از اتفاقات جهان اطراف و حال و احوال همدیگر بی خبر می ماندیم.
- تبادل اطلاعات و فناوری و اختراعات و کارهای اداری و آموزشی به کندی صورت می گرفت.
- وقت زیادی برای انجام کارهای امروزی یا غیر حضوری بانکی و انجام تحقیق و پژوهش به هدر می رفت.

۴) آیا تاکنون از پست الکترونیک (ایمیل) استفاده کرده اید؟ اگر پاسخ شما، آری است، برای بقیه هم کلاسی هایتان پگوانگی کار را توضیح دهید و آن را با پست معمولی مقایسه کنید.

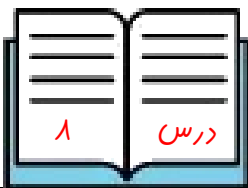
در پست الکترونیکی مطلب یا فایلی را که ارسال می کنیم همان لحظه به مقصد می رسد و قابل دریافت می باشد اما پست معمولی از طریق مراکز پستی شهرمان ممکن است زمان زیادی طول بکشد تا به مقصد برسد و ..

فعالیت - صفحه ۴۰

۵) در سال ۱۳۹۰ و به فرمان مقام معظم رهبری، شورای عالی فضای مجازی «به منظور سیاست گذاری، تصمیم گیری و هماهنگی در فضای مجازی کشور تأسیس شد. می توانید با مراجعه به سایت مرکز ملی فضای مجازی majazi.ir ببینید کدام یک از مسئولین کشور، در این شورا عضو هستند.

• چند مورد از وظایف این شورا را پرس و جو و فهرست کنید.

ثبت نام و خدمات آزمون های سراسری، توزیع حقوق بازنشستگان، سامانه ثبت نام و واگذاری مسکن مهر، توزیع نتایج آزمایشگاهها، سامانه هوشمند کارت سوخت، شرکت پخش فراورده های نفتی، سامانه املاک کشور قبول اشتراک تمبرهای یادگاری، رهگیری مدارک خودرو، سامانه امور مالیاتی کشور، سامانه مالیات بر ارزش افزوده، سامانه ثبت نام خودرو صدرا، پورتال توزیع کنندگان ایرانسل، اپراتور مجازی رومینگ، سامانه پیگیری مدارک عبور، سامانه رهگیری مرسولات سند خودرو، بیمه ملت و سازمان ثبت احوال کشور.

فعالیت - صفحه ۴۳

۱) شما یا اعضای خانواده تان تاکنون از کدام یک از فناوری های ارتباطی که در دو صفحه قبل آمده استفاده کرده اید؟ فهرست کنید.

تلفن همراه - جستجوی مطالب در اینترنت - خرید اینترنتی - ارسال مطلب از طریق ایمیل، شاد، روبیکا، ایتا و ...

۲) آیا می دانید پلیس فتا چیست؟ در این باره تحقیق کنید و برفی فرمات این مرکز را در کلاس مطرح کنید. (برای این کار می توانید به سایت پلیس فتا مراجعه کنید).

پلیس فتا به جرایم سایبری مانند سرقت هویت، سرقت اطلاعات، جرایم سایبری، تجاوز به حریم خصوصی، نفوذ و تخریب سیستم های رایانه ای، سرقت مالی و کلاهبرداری اقتصادی، جرایم اخلاقی، اجتماعی و فرهنگی و هک سیستم های رایانه ای و مخابراتی رسیدگی می کند. فعال بوده و هرگونه گزارش و شکایت در این گونه موارد را پیگیری می کند.

۳) کاربرگه شماره (۴) پیش بینی آینده را در منزل کامل کنید. شما چند هفته وقت دارید درباره موضوع فعالیت فکر کنید.

انجام کاربرگه بر عهده دانش آموز

فعالیت - صفحه ۴۵

۴) شما در محل زندگی تان به کدام رسانه های جمعی، دسترسی دارید؟ فکر می کنید تاکنون کدام یک از رسانه های جمعی بیشتر روی افکار و رفتار و سبک زندگی شما اثر گذاشته اند؟ چه تأثیری؟

تلویزیون، تلفن همراه، کتاب. بله. تأثیر پوشش، طرز حرف زدن، رفتار و حتی پاره ای تکیه کلام ها

۵) تحقیق کنید؛ با راهنمایی معلم، پرسشنامه ای طراحی کنید و از حداقل بیست نفر از افراد در گروه های سنی مختلف، سؤال (۴) را بپرسید و در هر ستون پاسخ ها را بنویسید، سپس نتایج را جمع بندی و به کلاس گزارش کنید.

فعالیت - برعهده دانش آموز

به کار بندیم - صفحه ۴۶

یکی از فعالیت‌های زیر را انتخاب کنید و به دلفواه انجام دهید.

۱) یک برنامه تلویزیونی (ترجیحاً سریال یا فیلم) را به طور گروهی نقد کنید و نکات مثبت و منفی آن را روی یک کاغذ بنویسید و در کلاس بفخوانید.

سری فیلم‌های سینمایی انتقام جویان. **نکات مثبت:** سرگرم کننده و مهیج، مبارزه با بدی‌ها و شخصیت‌های منفی **نکات منفی:** خشونت آمیز و ترسناک

۲) یک یا چند پیام بازرگانی را نقد و درباره آن اظهار نظر کنید.

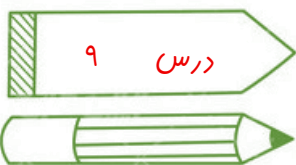
یک پیام بازرگانی در مورد روغن با برند فلان بود که برای تبلیغ آن، غذایی را نشان می‌دهد که روغن زیادی روی آن وجود دارد. صرف نظر از جذابیت تبلیغ، می‌دانیم که استفاده زیاد از روغن برای سلامتی افراد بسیار خطرناک است.

۳) با راهنمایی معلم از موزه ارتباطات یا یکی از مراکز مقابرات، پست و ارتباطات در محل زندگیتان بازدید و به طور گروهی گزارشی تهیه کنید.

فعالیت - برعهده دانش آموز

۴) به پایگاه مرکز توسعه فناوری اطلاعات و رسانه‌های دیجیتال وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به نشانی: <http://saramad.farhang.gov.ir> بروید و دستورالعمل حفاظت نوجوانان «و» دستورالعمل حفاظت کودکان در محیط رسانه‌های رقمی (دیجیتال) را دریافت و در کلاس نصب کنید.

فعالیت - برعهده دانش آموز

فعالیت ۱ - صفحه ۴۹

۱) کاربرگه شماره (۵) عصر باهلیت را انجام دهید.

انجام کاربرگه بر عهده دانش آموز

نمونه ای از پاسخ‌ها: بهره چندان از علم و دانش نداشتند - بت می پرستیدند - زنان اغلب از مقام و موقعیت پایینی برخوردار بودند - نسبت به قبیل خود تعصب شدید و کورکورانه ای نشان می‌دادند - داشتن کینه و حس انتقام جویی - جنگ و خونریزی‌های پیاپی و درگیری‌های قبیله‌ای و رواج غار نگری

(۲) یکی از سوره های کوچک جزء سی ام قرآن که در نكوهش ابولهب نازل شده است را قرائت و ترجمه آن را بیان کنید.

سوره ۱۱۱: المسد - جزء ۳۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	به نام خداوند رحمتگر مهربان
تَبَّتْ يُدَا أَيْبَى لَهُبٍ وَتَبَّ ﴿١﴾	بریده باد دو دست ابولهب و مرگ بر او باد (۱)
مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ﴿٢﴾	دارایی او و آنچه اندوخت سودش نکرد (۲)
سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ﴿٣﴾	بزودی در آتشی پرزبانه درآید (۳)
وَأَمْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ﴿٤﴾	و زنش آن هیمه کش [آتش فروز] (۴)
فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ ﴿٥﴾	بر گردنش طنابی از لیف خرماست (۵)

(۳) به نظر شما چه عواملی موجب دشمنی اشراف و بزرگان مکه با پیامبر می شد؟ فهرست کنید.

رسول خدا علاوه بر آنکه مردم را به عبادت خدای یکتا فرا می خواند، پرستش بتها را نکوهش می کرد و از سرانجام بد کافران سخن می گفت از بین رفتن موقعیت اجتماعی مشرکان و بتهایشان که به ضررشان بود از گسترش دین اسلام و مخالفت آشکار آن با افکار و عقاید جاهلی، دچار بیم و هراس شدند.

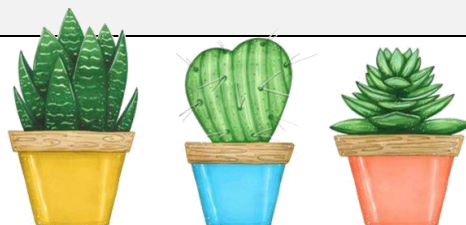
فعالیت - صفحه ۵۲

(۴) درس را بفوانید و ۴ مورد از اقدامات مشرکان علیه پیامبر و مسلمانان را در مکه بیان کنید.

- تحریم اقتصادی و اجتماعی مسلمانان پیامبر و مسلمانان را مورد آزار و شکنجه قرار دادند.
- بدترین دشنام ها و تهمت ها را به رسول خدا نسبت می دادند و برخوردهای زشت و ناپسندی با آن حضرت می کردند.
- بسیاری از مسلمانان را به شهادت رسانده و آنها را به مهاجرت به حبشه وادار کردند.
- مشرکان شنیدن قرآن را ممنوع کردند.

(۵) پرس و جو کنید سرانجام عهدنامه تفریم اقتصادی مشرکین چه بود؟

پیامبر به علم الهی، ابوطالب را از خورده شدن پیمان مشرکین توسط موریانه آگاه کرد. وقتی مشرکان پیمان را بیرون آوردند، مشاهده کردند که موریانه تمام عهد نامه را به جز عنوان «بسمک اللهم» خورده است. مجموع این مسایل سبب شد که تعهد قریش از بین برود و بنی هاشم بار دیگر آزاد شدند.

۶) با توجه به نمودار صفحه قبل، بگویید چه حوادثی زمینه ساز مهاجرت رسول خدا از مکه به مدینه شد؟

- آزار واذیت و شکنجه و سرکوب مسلمانان
- تحریم اقتصادی و اجتماعی مسلمانان

۷) کدام یک از وقایعی که روی فط زمان مشاهده می کنید مبدأ تاریخ مسلمانان قرار گرفته است؟ هم اکنون از آن واقعه چند سال می گذرد؟

مهاجرت پیامبر از مکه به مدینه - ۱۳۹۳ سال شمسی و ۱۴۳۵ سال قمری می گذرد.

فعالیت - صفحه ۵۴

۸) با مراجعه به قرآن کریم معنی آیه سوم سوره مائده را بنویسید و درباره رابطه آن با فطبه غدیر فم تحقیق کنید.

حَرَّمْتُ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخَنزِيرِ وَ مَا أَهْلَ لَغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَ الْمُنْخَنِقَةُ وَ الْمُؤَوَّدَةُ وَ الْمُتَرَدِّیَّةُ وَ النَّطِیْحَةُ وَ مَا أَكَلَ السَّبْعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَ مَا ذُبِحَ عَلَى النَّصَبِ وَ أَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَامِ ذَلِكُمْ فَسَقَ الْيَوْمَ یَسَّ الذِّینَ كَفَرُوا مِنْ دِینِكُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَ اخْشَوْنِ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِینَكُمْ وَ أَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَ رَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِینًا فَمَنْ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرِ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۳

گوشت مردار ، و خون ، و گوشت خوک ، و حیواناتی که به غیر نام خدا ذبح شوند ، و حیوانات خفه شده ، و به زجر کشته شده ، و آنها که بر اثر پرت شدن از بلندی بمیرند ، و آنها که به ضرب شاخ حیوان دیگری مرده باشند ، و باقیمانده صید حیوان درنده- مگر آنکه (بموقع به آن حیوان برسید ، و) آن را سربرید- و حیواناتی که روی بتها (یا در برابر آنها) ذبح می شوند ، (همه) بر شما حرام شده است و (همچنین) قسمت کردن گوشت حیوان به وسیله چوبه های تیر مخصوص بخت آزمایی تمام این اعمال ، فسق و گناه است. امروز ، کافران از (زوال) آیین شما ، مأیوس شدند بنا بر این ، از آنها نترسید! و از (مخالفت) من بترسید! امروز ، دین شما را کامل کردم و نعمت خود را بر شما تمام نمودم و اسلام را به عنوان آیین (جاودان) شما پذیرفتم- اما آنها که در حال گرسنگی ، دستشان به غذای دیگری نرسد ، و متمایل به گناه نباشند ، (مانعی ندارد که از گوشتهای ممنوع بخورند) خداوند ، آمرزنده و مهربان است.

فعالیت - صفحه ۵۷

۱) پس از مطالعه درس، با یکدیگر همفکری کنید و دلایل بروز فتنه ها و جنگ ها علیه حکومت امام علی (ع) را بیان کنید.

- اصرار امام علی (ع) بر عمل به قرآن و سنت پیامبر و اجرای عدالت، مبارزه با ریاست طلبان و ثروت اندوزان
- حکومت براساس تعالیم اسلام و روش (سنت) حضرت محمد (ص)
- اطمینان ریاست طلبان بر عمل نکردن امام به دلخواه آنان
- ویژگی های امام علی (ع) مانند: عدالت ، خداترسی و پرهیزگاری ، توجه به آبادانی ، پرهیز از ظلم و ستم ، صلح طلبی

فعالیت - صفحه ۵۹

(۲) کاربرگه شماره (۶) منشور حکومتی امام علی (ع) را انجام دهید.

انجام کاربرگه برعهده دانش آموز

(۳) به طور گروهی با مراجعه به کتاب نهج البلاغه، چند عبارت از آن انتقاب کنید و با فط فوش روی مقوا بنویسید و در کلاس نصب کنید.

فعالیت - بر عهده دانش آموز

نمونه هایی از پاسخ ها:

- درباره آنچه از آن شناختی نداری، سخن مگوی.
- دانشی که تو را اصلاح نکند، گمراهی است .
- احمق ترین خلق کسی است که خود را عاقل ترین خلق بداند.

(۴) با مطالعه درس، سه ویژگی برای حکومت معاویه بنویسید. این ویژگی ها چه مغایرتی با دستورات اسلام داشت؟

- بدست گرفتن قدرت با فریبکاری - عدم وفاداری به پیمان صلح خود با امام حسن (ع)
- مغایرت : اسلام دین صداقت است دروغ و حيله در آن جایگاهی ندارد .
- با پول و مقام، اشخاص با نفوذ و قدرتمند را جذب خود می کرد - تقسیم بیت المال در میان خویشاوندان خود
- مغایرت : استفاده شخصی از اموال عمومی حرام است .
- یزید را به جانشینی خود، انتخاب و خلافت را موروثی کرد.
- مغایرت : حاکم باید عادل باشد و انتخاب حاکم باید با خواست مردم انجام شود.

فعالیت - صفحه ۶۱

(۵) انگیزه و اهداف امام حسین (ع) از قیام عاشورا چه بود؟ فهرست کنید.

- جلوگیری از گسترش انحراف در دین اسلام
- اصلاح امت رسول الله
- امر به معروف و نهی از منکر
- پیاده کردن سیره رسول الله و علی بن ابیطالب
- آشکار ساختن چهره واقعی حکومت ستمکار بنی امیه
- تقویت روحیه ظلم ستیزی مسلمانان به ویژه شیعیان

(۶) منظور از زنده نگه داشتن قیام ابا عبدالله (ع) چیست؟ گفت و گو کنید.

عمل به دستورات اسلام و اجرا کردن اهداف قیام امام حسین (ع) - درس گرفتن از امام و قیام ایشان - الگو و نمونه قرار دادن در زندگی خود و ترویج آن بعنوان الگوی مناسب ، توسط تمامی آزادی خواهان ، حق طلبان ، آمران به معروف و ناهیان از منکر و مبارزان ظلم و ستم

۷) در صورتی که در مدرسه به فیلم «روز واقعه» دسترسی دارید، با راهنمایی معلم، بخش هایی از آن را تماشا کنید و سپس به سؤالات معلم پاسخ دهید.

انجام فعالیت بر حسب امکانات مدرسه و تشخیص معلم

فعالیت - صفحه ۶۵

۱) کاربرگ شماره (۷)، نمودار علت و معلول را در کلاس انجام دهید.

انجام کاربرگ توسط دانش آموز.

نمونه ای از پاسخ ها:

نارضایتی ایرانیان از امپراطوری ساسانی - فقدان حمایت مردمی - بی ثباتی سیاسی - آشفتگی مربوط به جانشینی تخت پادشاهی - اختلافات میان طبقات جامعه - نزاع مذهبی و طبقاتی - قحطی و شیوع بیماری طاعون - نزاع میان اشراف - ایمان قوی مسلمانان به اینکه شکست یا پیروزی شهادت در راه خداست و به بهشت خواهند رفت

فعالیت - صفحه ۶۷

۲) همفکری کنید و بگویید چرا خلفای عباسی آنگونه با ابومسلم و برمکیان، رفتار کردند؟

ابومسلم به اهداف شوم خلفای عباسی آگاهی داشت، بنابراین وجود او را مانعی بر سر راه قدرت خویش می دیدند. خلفای عباسی عنوان تشریفاتی داشتند بطوریکه نمی توانستند مستقیماً در اداره امور دخالت کنند و قدرت و نفوذ برمکیان به اندازه ای زیاد شده بود که سبب ترس و وحشت خلیفه شده بود.

۳) روی نقشه، به قلمرو حکومت بنی عباس دقت کنید و بگویید شامل کدام سرزمینها بوده است. دور شهری که مرکز خلافت بنی عباس بوده، فقط بکشید.

سرزمین عباسیان شامل ایران - عراق - ماوراءالنهر - شبه جزیره عربستان و قسمتهایی از شمال آفریقا و جنوب اروپا بود. پایتخت عباسیان: بغداد بود.

۴) الف) به نظر شما شباهت های عمده حکومت امویان و حکومت عباسیان چه بود؟

ب) تفاوت آنها در برخورد با ایرانیان چه بوده است؟

الف) ۱) هردو حکومت را با توسل به زور و حيله و نيرنگ و فريب دادن مردم بدست آورده بودند ۲) هردو با امامان و شيعیان دشمنی داشتند چون آنها را مانعی بر سر راه خود می دیدند

ب) عباسیان در اداره امور حکومت و مقام وزارت و فرماندهی سپاه از ایرانیان بهره می بردند اما امویان به غیر اعراب ارزشی قائل نبودند و مورد تحقیر و توهین قرار می دادند و در بیشتر ولایات ایران از سران و بزرگان قبایل عرب استفاده می کردند تا اینکه بتوانند کنترل کنند.

فعالیت - صفحه ۷۰

۱) با توجه به متن درس، آیا سلسله های ایرانی از نظر رابطه با خلافت عباسی و چگونگی به قدرت رسیدن، مانند هم بودند؟ مثال بزنید.

خیر.

طاهریان و سامانیان به شرط پرداخت مالیات و حفظ حکومت به تأیید خلیفه رسیدند و مورد حمایت وی قرار گرفتند اما صفاریان - علویان طبرستان و آل بویه بدون اجازه خلفای عباسی حکومت خود را بر پا کردند و به هیچ شرایطی حاضر به اطاعت از عباسیان نبودند و با آنها دشمنی هم می کردند.

۲) متنی را که از کتاب تاریخ سیستان انتقاب شده بفوانید. از این متن به چه نکاتی درباره رابطه صفاریان با خلافت عباسی پی می برید؟

نتیجه می گیریم که عباسیان حکومت را با حيله و نيرنگ بدست گرفته بودند و قابل اعتماد نبودند چون آنهایی که به عباسیان خدمت کرده بودند نهایتاً با بی رحمی عباسیان به قتل رسیدند و به این دلیل صفاریان با آنها دشمن بودند.

فعالیت - صفحه ۷۲

۳) با توجه به نمودار خط زمان در صفحه ۶۹ و نقشه های صفحه ۷۰ و ۷۱، جدول زیر را کامل کنید.

نام سلسله	دوره حکومت	موسس	پایتخت	قلمرو
طاهریان	۲۵۹-۲۰۷ق	طاهربن حسین	نیشابور و مرو	خراسان سیستان طبرستان
صفاریان	۳۹۳-۲۴۷ق	یعقوب لیث	زرنگ یا زرنج	سیستان و نواحی مجاور
علویان طبرستان	۳۱۶-۲۵۰ق	حسن بن زید	آمل	طبرستان (گیلان و مازندران)
سامانیان	۳۹۵-۲۶۱ق	امیر اسماعیل	بخارا	ماوراءالنهر
آل بویه	۴۴۷-۳۲۰ق	پسران بویه	اصفهان	بیشتر ایران امروزی و شرق عراق

۱) چرا در بین سه سلسله ترک تبار، سلجوقیان اهمیت بیشتری در تاریخ ایران داشتند؟

سلجوقیان هم به سبب اثرگذاری در جنبه های مختلف بر تحولات ایران و سایر سرزمین های اسلامی و هم به سبب وسعت قلمروشان، اهمیت بیشتری داشتند.

۲) به طور گروهی و با همفکری یکدیگر کاربرگه شماره (۸) غزنویان و سلجوقیان را در کلاس کامل کنید.

سلجوقیان	غزنویان	سلسله ها
طغرل سلجوقی	آلتکین	بنیانگذار
آلب ارسلان - ملکشاه سلجوقی	سلطان محمود غزنوی - سلطان مسعود غزنوی	شاهان مشهور
از ۴۳۱ تا ۵۹۰ ه.ق	از ۳۵۰ تا ۵۸۲ ه.ق	زمان و دوره حکومت
از شمال تا دریای خزر و دریای سیاه از غرب تا دریای مدیترانه از شرق تا ماوراءالنهر از جنوب تا خلیج فارس و دریای عمان	از شمال تا ماوراءالنهر و خوارزم از غرب تا ری و اصفهان از شرق تا دهلی مرکز هندوستان از جنوب تا دریای عمان و اقیانوس هند	محدوده و قلمرو حکومت
رویدادهای مهم سلجوقیان	رویدادهای مهم غزنویان	
۱- شکست غزنویان در جنگ داندانقان و به تخت نشستن طغرل در نیشابور ۲- ورود طغرل به بغداد و برانداختن حکومت آل بویه ۳- پیروزی آلب ارسلان بر امپراتور روم در جنگ ملازگرد ۴- گسترش قلمرو سلجوقیان و افزایش قدرت آنها در دوران سلطنت ملکشاه و وزارت خواجه نظام الملک ۵- ضعف و انحطاط قدرت سلجوقیان پس از مرگ ملکشاه و خواجه نظام الملک و نابودی کامل سلجوقیان توسط خوارزمشاهیان	۱- تسلط محمود غزنوی بر خراسان ۲- خارج کردن ری و اصفهان از تسلط آل بویه توسط سلطان محمود ۳- لشکرکشی های پیپای سلطان محمود به هندوستان به عنوان جهاد در راه اسلام ۴- شکست سلطان مسعود غزنوی از طغرل سلجوقی در جنگ داندانقان و محدود شدن قلمرو غزنویان به مناطقی از شرق ایران و بخش هایی از هندوستان	

۳) چرا گردشگرانی که به ترکیه می روند، در این کشور آثار و بناهایی از دوره سلجوقیان مشاهده می کنند؟

زیرا ترکیه جزو امپراتوری روم شرقی بود و در جنگ ملازگرد به تصرف سلجوقیان ایران درآمد و در زمان حکومت سلجوقیان بناهایی همچون بناهای ایرانی در آنجا ساخته شد.

مسجد ulu cami در وان ترکیه،

یادگاری از دوره سلجوقیان

فعالیت - صفحه ۸۳

(۴) به دانشنامه شبکه رشد (شبکه اینترنتی ملی مدارس) مراجعه کرده و روی یکی از این سه عنوان بانمایی شده در وبگاه (سایت)، تلیک (کلیک) کنید، مطالبی را جمع آوری کنید و در کلاس بفوانید: «ستاورد جنگ های صلیبی» «جنگ های صلیبی» «تاریفی جنگ های صلیبی»

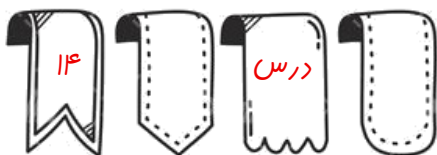
جنگ های صلیبی به سلسله ای از جنگ های مذهبی گفته می شود که به دعوت پاپ توسط شاهان و نجبای اروپایی داوطلب برای بازپس گیری سرزمین های مقدس از دست مسلمانان برافروخته شد، شرکت کنندگان مسیحی در این جنگ به دستور پاپ بر روی شانه راست لباس یا زره خود نشان صلیب می دوختند شامل ۸ جنگ است از سال ۱۰۹۶ تا ۱۲۹۱ م. می باشد، این جنگ در مجموع حدود ۲۰۰ سال طول کشید.

دستاورد جنگ های صلیبی: اروپاییان طی جنگ های صلیبی با تمدن پررونق اسلامی آشنا شدند و علاوه بر غنائم مادی، گنجینه معنوی گران بهایی از فرهنگ اسلامی با خود به ارمغان بردند. شکوفایی تجارت خارجی - نوگرایی در اندیشه غربی به دلیل آشنایی با متفکران و فیلسوفان مسلمان؛ تحول علوم فرهنگی، پزشکی - رونق اقتصادی اروپاییان و برای رنسانس زمینه مساعدی فراهم شد.

(۵) به طور گروهی متن را بفوانید و علل اقتصادی و سیاسی جنگ های صلیبی را فهرست و در کلاس به طور مفصل بیان کنید.

علل سیاسی: توهین و بد رفتاری ترکان سلجوقی با ساکنان مسیحی بیت المقدس زمینه ساز شروع جنگ شد مهم ترین عامل سیاسی را باید ضعف و انحطاط یا مورد تهدید قرار گرفتن امپراتوری روم شرقی (بیزانس) دانست.

علل اقتصادی: مردم غرب اروپا در اواخر سده پنجم/ یازدهم دچار خشکسالی، قحطی، بیماری های واگیر و غیره بودند. در چنین اوضاعی مردم فرانسه دعوت پاپ و کلیسا را به شرکت در جنگی مقدس به امید وعده های آنان به زندگی بهتر، رهایی از فقر و بردگی، و کسب ثروت و نیز زیارت سرزمین موعود در فلسطین، آرمزش گناهان و گاه نیز برای کسب شهرت یا ماجراجویی اجابت کردند.

فعالیت - صفحه ۸۶

(۱) کار برگه شماره (۹) شفصیت های تاریفی را در کلاس انبام دهید.

(۱) عمیدالملک گندری: وزیر طغرل (۲) خواجه نظام الملک توسی: وزیر آلب ارسلان و ملک شاه
(۲) عمیدالملک گندری به عنوان یک ایرانی به زبان مادری خود یعنی زبان پارسی، علاقه مند بود و برایش ناخوشایند بود دفاتر حکومتی به زبان فارسی نباشد به همین سبب دستور داد دفترها و نامه ها به خط و زبان فارسی نوشته شود و این رسم برای همیشه در ایران ماندگار شد.

(۳) خواجه نظام الملک توسی

(۴) آموختن آیین فرمانروایی و راه و رسم کشورداری به صورت پند و اندرز به سلجوقیان گله دار و بیابانگرد

(۵) هر دو با تدبیر صحیح خود برای عمران و آبادانی سرزمین خود و رونق تجارت و کشاورزی و سر و سامان دادن اوضاع مملکت کوشش زیادی کردند

(۲) دیوان های دوره سلجوقی را به موارد مشابه امروز مربوط کنید.

عَرَض ← وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح
اشراف ← سازمان بازرسی کل کشور
استیفا ← سازمان امور اقتصادی و مالیاتی

فعالیت - صفحه ۹۳

(۱) آیا به نظر شما علت هجوم مغولان به ایران فقط قتل اعضای کاروان تباری آنها بود؟

این موضوع درواقع بهانه ای بیش نبود. این قبایل به سبب افزایش جمعیت و کمبود مراتع ناگزیر بودند برای تأمین زندگی و دستیابی به سرزمینهای آباد و تصاحب ثروت به همسایگان روی آورند، روحیه ی خشن و جنگجویی داشتند و با از بین رفتن قرا ختاییان با ایران همسایه شدند و با تحریک خلیفه جهت نابودی خوارزمشاهیان حمله کردند.

(۲) کاربرگ شماره (۱۰) نمودار علت و معلول را در کلاس انجام دهید.

علت مربوط به مبدأ (مغولها) :

- افزایش جمعیت
- کمبود مراتع و چراگاه
- نبودن زمینهای آباد و حاصلخیز
- بدست آوردن سرزمینی تازه و کسب غنائم
- زندگی در آب و هوای سرد و خشک و تقویت روحیه ی خشن و جنگجویی

علت مربوط به مقصد (ایران) :

- ضعیف بودن حکومت خوارزمشاهیان و تسلط نداشتن بر فرمانروایان محلی و نفاق سران کشوری با یکدیگر
- همجواری مغولان و خوارزمشاهیان با نابود شدن قراخانیان توسط سلطان محمد خوارزمشاه
- دخالت و نفوذ ترکان خاتون، مادر سلطان محمد در کارها
- توجه شدید مغولان به امر تجارت و نفوذ در غرب و مانع تراشی خوارزمشاهیان

(۳) از متون شماره (۱) و (۲) چه چیزی درباره حمله مغول ها استنباط می کنید؟

مغولها اقوامی خشن و بیابانگرد بودند و به هرجا که رسیدند شهرها و آبادی ها را غارت و ویران کردند و همه ی مردم را با فجیع ترین وضع کشتند و برکسی هم رحم نکردند و اثرات زاینباری بر جای گذاشتند.

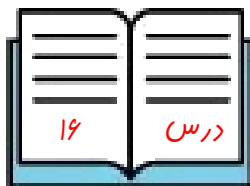
۴) به نقشه دقت کنید و بگویید کدام ولایات ایران مورد هجوم لشکریان چنگیزخان مغول قرار گرفتند.

اترار - بخارا - گرگانج - سمرقند - مرو - توس - نیشابور - هرات - بلخ - ری - همدان - اردبیل - تبریز - مراغه.

فعالیت - صفحه ۹۷

۵) به نظر شما آیا انسان ها در هنگام جنگ نیز باید حقوق دیگران را رعایت کنند؟ چگونه؟ آیا آنها اجازه دارند به غیرنظامیان و آثار فرهنگی و بناهای تاریخی یک کشور صدمه بزنند؟ گفت و گو کنید.

بخاطر اینکه همه افراد از ارزش والای انسانیت برخوردارند و زمانی که تسلیم می شوند باید با آنها مدارا شود آثار فرهنگی و بناهای تاریخی یک کشور هم اختصاص به یک دوره خاصی ندارد که به راحتی تخریب کنند بخاطر اینکه غیرنظامیان هم نمی توانند از خود دفاع کنند نباید مورد تهاجم قرار بگیرند.

فعالیت - صفحه ۱۰۱

۱) به تصویر گنبد سلطانیه، مسجد جامع ورامین و ارگ علیشاه تبریز دقت کنید. شباهت های آنها چیست؟ از کدام فنون معماری و هنرها، به منظور سافتن و زیباسازی آنها استفاده شده است؟

شباهت: داشتن ایوان ها و گنبدها _ سبک معماری و مصالح به کار رفته
فنون معماری و هنر استفاده شده: طاق بندی، گچبری و کاشی کاری های زیبا و اعجاب انگیز

فعالیت - صفحه ۱۰۳

۲) چرا عنوان این درس پیروزی فرهنگ بر شمشیر انتقاب شده است؟ توضیح دهید.

پس از هجوم مغولان به ایران، دانشمندان و بزرگان ایرانی کوشیدند که خوی خشن و ویرانگر بیابانگردان مغول را مهار کنند و مانع خونریزی بیشتر شوند، مغولان را با فرهنگ و تمدن ایرانی - اسلامی آشنا کردند و راه و رسم کشورداری را به آنان آموختند. سرانجام بر اثر کوشش عالمان و وزیران ایرانی، ایلخانان به دین اسلام روی آوردند و مسلمان شدند و پس از چند دهه ایلخانان مغول به فرهنگ و تمدن ایران، علاقه مند شدند و برای عمران و آبادانی تلاش کردند. در واقع فرهنگ ایرانی - اسلامی ما بر زور شمشیر مغول ها غالب و پیروز شد.

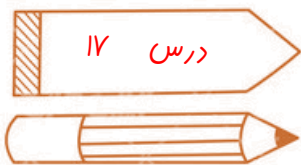
۳) کاربرگ شماره (۱۱) بررسی آثار عصر ایلخانی و تیموری را انجام دهید.

انجام کاربرگ توسط دانش آموزان. (نمونه ای از پاسخ):

از راست به چپ: ۱- سفالگری و نگارگری ۲- فلز کاری ۳- سفالگری و نگارگری ۴- شیشه گری ۵- نگارگری و تذهیب (کتاب آرای) ۶- نگارگری ۷- کاشی کاری ۸- گچ بری.

(۳) پراکندگی ایران با وجود این همه هجوم های وحشیانه مغول ها و تیموریان پا برجا ماند؟

- تلاش و کوشش عالمان و وزیران ایرانی
- علاقه مندی مردم و دانشمندان ایرانی به عمران و آبادانی کشور و علاقه مندی به فرهنگ و تمدن ایرانی - اسلامی
- اعتقاد محکم و راستین مردم و صبر و بردباری
- برتری فرهنگی ایرانیان به مغولها و تیموریان و تغییر نگرش وعلاقه مندی آنها نسبت به فرهنگ و تمدن ایرانی

فعالیت - صفحه ۱۰۷

(۱) با توجه به نمودار، وسعت قاره ها را با یکدیگر مقایسه کنید.

- آسیا: ۴۳۸۲۰۰۰۰ کیلومتر مربع
- قاره آمریکا (شمالی و جنوبی): ۴۲۳۳۰۰۰۰ ک.م.م
- افریقا: ۳۰۳۷۰۰۰۰ ک.م.م
- قطب جنوب: ۱۳۷۲۰۰۰۰ ک.م.م
- اروپا: ۱۰۱۸۰۰۰۰ ک.م.م
- استرالیا و اقیانوسیه: ۹۰۰۸۵۰۰ ک.م.م

فعالیت - صفحه ۱۱۰

(۲) کاربرگ شماره (۱۲) نقشه قاره آسیا را در کلاس کامل کنید.

انجام کاربرگ برعهده دانش آموز

(۳) تحقیق کنید کشور فیلیپین از چند جزیره تشکیل شده است.

بیش از ۷۰۰۰ جزیره .

توضیح: مجموعه جزیره های فیلیپین بر روی هم ۳۳۰ هزار کیلومتر مربع وسعت دارند. یعنی کمتر از یک پنجم خاک ایران. بیش از نیمی از خاک آن را جنگل فرا گرفته است. این جزایر که تعداد آنها به ۷۱۰۷ جزیره می رسد عموماً در سه گروه بزرگ طبقه بندی می شوند. این سه مجمع الجزیره عبارتند از: لوزون، میندانائو، وویسیایا. کشور فیلیپین بطور کلی در محاصره آبهای اقیانوس آرام و دریای چین جنوبی قرار دارد. آب و هوای فیلیپین گرمسیری دریایی با رطوبت زیاد است و در طول سال همواره با طوفان و بارانهای موسمی روبرو هستند و به خاطر همین باران های سیل آسا تقریباً ۶۵۳ این جزایر را جنگل های سرسبز استوایی فرا گرفته است. دمای هوا بین ۳۰ تا ۵۳ درجه متغیر است و رطوبت نیز از ۶۶۰ تا ۶۲۳ هم می رسد. وقوع زمین لرزه در این جزایر پدیده ای معمولی به شمار می آید.

با توجه به نقشه آب و هوا در صفحه قبل به پرسش ها پاسخ دهید:

۴) چرا هوای تبت مانند نواحی قطبی و شمال آسیا سرد است؟

به علت ارتفاع بسیار زیاد.

توضیح: تبت در جنوب غربی چین و شمال نپال واقع است و آن را از جهت ارتفاعی که از سطح دریا دارد، بام دنیا می خوانند چون مرتفع ترین فلات آسیا و جهان است که در میان بزرگترین رشته کوههای جهان قرار دارد و ارتفاع متوسط آن از سطح دریا ۵۳۳۳ متر است. جنوب آن را کوههای بسیار بلند هیمالیا فراگرفته است. پایتخت آن شهر مذهبی «لهاسا» است و «دالایی لاما» بر آن فرمانروایی داشت. با آنکه رودهای عظیمی از این منطقه سرچشمه می گیرد با این وجود در داخل این کشور رودها و برکه های قابل توجه و مورد استفاده کمتر وجود دارد و مخصوصا بر اثر یخبندان بودن کمتر به کار کشاورزی می آید. رودهای مهم آن عبارتند از: «اندوس» و «تسانگ پو» رود اخیر چون وارد سرحد هند و برمه شود «براهماپوترا» نام دارد. فلات تبت با مساحتی برابر غرب اروپا و با متوسط ارتفاع ۵۵۳۳ متر در شمال هیمالیا قرار دارد.

سرزمینی کوهستانی، خشک و سرد؛ معروف به بام دنیا. فلات تبت پهنه ای در حدود ۱۰۰۰ تا ۲۴۰۰ کیلومتر را فراگرفته است. به آن «بام جهان» می گویند، زیرا بلندترین و گسترده ترین فلات در جهان است که پهنه ای برابر ۲٫۵ میلیون کیلومتر مربع (کمابیش ۵ برابر اندازه کشور فرانسه) دارد.

۵) بارهای موسمی از سمت کدام اقیانوسها به مشرق و جنوب شرقی آسیا می وزند؟

اقیانوس آرام و اقیانوس هند

۶) چرا بارهای موسمی نمی توانند به آسیای مرکزی و بیابان گبی نفوذ کنند؟

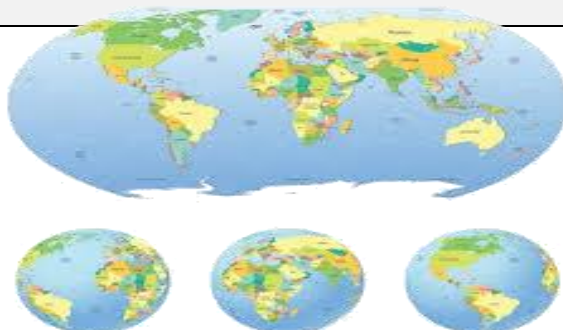
به علت برخورد به مانع بسیار بلندی به نام رشته کوه های هیمالیا که نمی توانند از آنها عبور کنند.

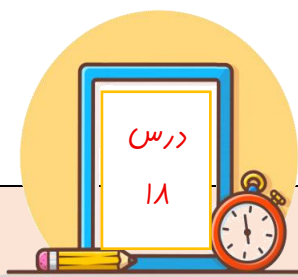
۷) چرا سرزمین های جنوب آسیا در بیشتر مواقع سال آب و هوای گرم دارند؟

به علت نزدیکی به مدار استوا که بیشتر روزهای سال از تابش عمودی آفتاب بهره می برد. و همچنین نزدیک بودن به آب های گرم.

۸) وزش کدام یک از بادهای کشور ما را تحت تأثیر قرار می دهد؟

بادهای غربی - بادهای مدیترانه ای - بادهای گرم و خشک جنوب و جنوب غربی - بادهای موسمی در قسمت کوچکی از جنوب شرقی کشور.

فعالیت - صفحه ۱۱۴

۱) نقشه پراکندگی جمعیت در آسیا را با نقشه ناهمواریها و آب و هوا بر هم منطبق و مقایسه کنید:

الف) چرا در مشرق و جنوب شرقی آسیا تراکم جمعیت، زیاد است؟

به علت ارتفاع مناسب و زمین های جلگه ای و حاصلخیز- آب و هوای گرم و مرطوب - پوشش گیاهی سرسبز و انبوه - بارندگی فراوان

ب) کدram نواحی آسیا بسیار کم جمعیت یا فالی از جمعیت است؟ چرا؟

آسیای شمال شرقی- آسیای مرکزی - فلات تبت - عربستان - فلات ایران - قسمت داخلی آناتولی.

دلیل: دوری از دریا ها و بادهای باران آور- قرار گرفتن در داخل رشته کوه های بلند

فعالیت - صفحه ۱۱۸

۲- درس بنویسید، تصاویر (۲) و (۴) کدram باز به های گردشگری آسیا هستند. درباره این بناها اطلاعاتی به دست بیاورید.

تصویر ۲ تاج محل (مرورید معماری ایرانی) درهند: از پرآوازه ترین بناهای جهان و آرامگاه زیبا و باشکوهی است که در نزدیکی شهر آگره و در ۲۲۰ کیلومتری جنوب دهلی نو پایتخت هند واقع شده است و یکی از عجایب هفتگانه جدید دنیا به شمار می رود. این بنا به دستور شاه جهان، پنجمین امپراتور گورکانی هند به منظور یادبود همسر ایرانی تبارش، بنام ارجمند بانو بیگم مشهور به ممتاز محل که در سال ۱۶۳۱م در سفری جنگی به هنگام وضع حمل فوت کرد بنا شده است. خود شاه جهان نیز بعدها در همان جا به خاک سپرده شد.

تصویر ۴ دیوار چین. در شمال این امپراطوری مغولها زندگی می کردند. از ترس اینکه مبدا آنها در هر زمان به چین حمله ور شوند، پادشاه برای حفاظت کشور در مقابل خطر دستور داد تا دیوار بزرگ چین را بنا کنند. دیوار چین معمولاً با آجرهای بزرگ و سنگ مستطیل ساخته شده و در وسط آن خاک و خرده سنگ ریخته شده و ارتفاع آن ۱۲ متر است در پهنای دیوار برای عبور چهار اسب کافی است. طرف درونی دیوار، نرده سنگی و در وجود دارد که به آسانی حرکت می کند. در فاصله معینی سکوی دیواری و یا برج آتش برای خبررسانی ساخته شده است. سکوی دیواری برای ذخیره سلاح ها و غلات و استراحت سربازان است و در جنگ مخفیگاه بوده است. هنگامی که دشمن دست به حمله می زد برج های آتش روشن می کردند و سراسر کشور از حمله آگاه می شدند. اکنون مقاومت دیوار چین به عنوان یک مانع نظامی از بین رفته است. اما زیبایی معماری مخصوص آن دیدنی است. زیبایی دیوار چین پر ابهت، و با عظمت است. از دور دیواری بلند و پریچ و خم بر روی کوهها همانند اژدهایی در حال حرکت به چشم می ورد و صحنه ای شکوهمند ایجاد شده است. از نزدیک، دروازه های پر ابهت، دیوارها، سکوهای دیواری، برجهای دیده بانی، برجهای آتش هماهنگ با عوارض زمینی آکنده از دلربایی هنری است. دیوار چین دارای اهمیت تاریخی و فرهنگی و ارزش دیدنی است. چینی های گویند «کسی که به دیوار چین صعود نکرده باشد، قهرمان نیست.»

۳) با راهنمایی خانواده حداقل ۱۰ الی ۱۵ مورد از ایناس و کالاهایی را که از آنها استفاده م کنید، انتخاب کنید و ببینید تولید کدram کشور است. آیا در نمونه خود به کالاهای سافت کشور چین نیز بر فورد کردید؟

فعالیت - برعهده دانش آموز

۴) یکی از جلوه های دوستی و روابط بین کشورها در آسیا، بازی های آسیایی است که هر چهار سال یک بار در یک کشور برگزار می شود. درباره این بازی ها چه می دانید؟ آفرین بازی آسیایی در چه سالی و در کجا برگزار شد؟ بازی بعدی در کجا برگزار خواهد شد؟

بازی های آسیایی: بازیهای آسیایی که آسیاد هم خوانده می شود، رویدادی چند ورزشی است که هر ۴ سال یکبار ورزشکاران کشورهای مختلف سراسر قاره آسیا برگزار می شود.

آخرین بازی در سال ۲۰۲۲ در هانگژو چین برگزار شد
بازی آینده در سال ۲۰۲۶ در ناگویا ژاپن برگزار خواهد شد

فعالیت - صفحه ۱۱۹

۵) اطلس جهان را باز کنید، ورق بزنید و به این پرسش ها پاسخ دهید.

فعالیت دانش آموزان در کلاس زیر نظر معلم

فعالیت - صفحه ۱۲۲

۱) روی نقشه، مسیر سه ضلع مثلثی که منطقه جنوب غربی آسیا را در خود جای داده دنبال و رأس هر ضلع را پیدا کنید و نام ببرید.

ضلع شمال شرقی در فلات تبت (غرب چین)

ضلع شمال غربی به تنگه های بُسْفَر و داردانل (مرز آسیا و ترکیه و جدا کننده قسمت اروپایی ترکیه از آسیا)

ضلع جنوبی به تنگه باب المندب

۲) منطقه جنوب غربی آسیا به کدام قاره ها متصل است؟

از سمت شمال غرب به اروپا و از سمت مغرب به آفریقا

۳) دریاها و اقیانوس های مهمی را که در این منطقه قرار دارد، روی نقشه پیدا کنید و نام ببرید.

خلیج فارس و دریای عمان در مرکز و جنوب شرقی --- اقیانوس هند در مشرق --- خلیج عَدَن و دریای سرخ جنوب و جنوب غربی -
--- دریای مدیترانه در مغرب --- دریای سیاه در شمال غربی --- دریای خزر در شمال.

۴) دو کشور وسیع منطقه جنوب غربی آسیا کدام اند؟

عربستان با وسعت ۲,۱۴۹,۶۹۰ کیلومتر مربع

ایران با وسعت ۱,۶۴۸,۱۹۵ کیلومتر

فعالیت - صفحه ۱۲۴

۵) با توجه به نقشه صفحه قبل، برای هر یک از انواع آب و هوا، منطقه ای در آسیای جنوب غربی پیدا کنید و بنویسید:

آب و هوای گرم و خشک عربستان، بیابان های ایران، قسمتی از پاکستان و عراق
آب و هوای گرم و شرجی سواحل جنوبی ایران، سواحل دریای سرخ، سواحل کشورهای پاکستان
آب و هوای مدیترانه ای سواحل دریای مدیترانه شورهایی مثل ترکیه، لبنان، سوریه و فلسطین
آب و هوای سرد کوهستانی رشته کوه های بلند ایران، افغانستان و پاکستان - فلات آناتولی و منطقه قفقاز

فعالیت - صفحه ۱۲۵

۶) با توجه به نمودار، سه مورد از پرجمعیت ترین کشورهای منطقه را نام ببرید.

الف) پاکستان (ب) ایران (ج) ترکیه

۷) از هر گروه زبانی در منطقه آسیای جنوب غربی، یک کشور مثال بزنید.

الف) عربی: کشورهای مانند عربستان، یمن، عمان (ب) فارسی: شورهایی مانند ایران، افغانستان و تاجیکستان
ج) ترکی: کشورهای مانند ترکیه (د) اردو: کشورهای افغانستان و پاکستان

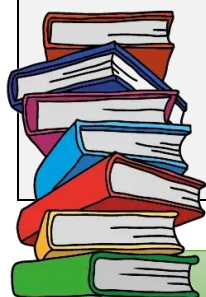
۸) با توجه به نمودار بالا و نقشه صفحه ۱۲۲، وسیع ترین کشور منطقه آسیای جنوب غربی کجا است و مقدار جمعیت دارد؟ آیا جمعیت این کشور نسبت به مساحت آن زیاد است یا کم؟ چرا؟

عربستان با مساحت ۲،۱۴۹،۶۹۰ کیلومتر مربع فقط ۳۲ میلیون نفر جمعیت دارد. که به علت آب و هوای گرم و خشک، تبخیر شدید، پوشش گیاهی فقیر و شن زارهای و ماسه زارهای فراوان بسیار کم جمعیت است.

فعالیت - صفحه ۱۲۶

۹) گفت و گو کنید: به نظر شما شورهایی که اقتصاد آنها وابسته به نفت است، با چه مشکلاتی روبه رو می شوند؟

- وابسته بودن بخش زیادی از دخل و خرج کشور به فروش نفت
- توجه کمتر به بخش های دیگر اقتصادی
- توجه کمتر به کارآفرینی
- بخش مهمی از درآمدهای حاصل از فروش نفت صرف وارد کردن کالاهای صنعتی، غذایی و دارویی می شود و بدین ترتیب دوباره به جیب شورهای خریدکننده نفت برمی گردد.
- بحران های شدید اقتصادی، سیاسی و اجتماعی در صورت کاهش جهانی قیمت نفت
- نبودن منابع جایگزین باتوجه به محدودیت منابع نفتی

۱۰) کدام عوامل مردم منطقه آسیای جنوب غربی را به هم نزدیک تر می کند؟

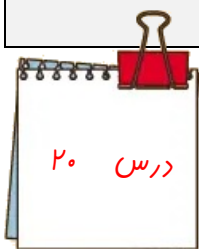
* دین اسلام * زبان عربی * داشتن منابع نفت و گاز * پیوندهای فرهنگی و تاریخی

۱۱) ایران در سافت تبعیضات پزشکی و نظامی بسیار پیشرفته، سلول های بنیادی، نانو فناوری و... که نمونه هایی از اقتصاد دانش بنیان است، دارای رتبه بالا در جهان است. فکر می کنید چرا اقتصاد متکی بر دانش نسبت به اقتصاد متکی بر فروش نفت فام، برتری دارد؟

اقتصاد دانش بنیان متکی بر مغز و دانش انسان است و می تواند همواره در حال رشد و شکوفایی باشد. اما ماده محدود نفت و درآمدهای آن همواره تحت تاثیر عوامل مختلف مانند روابط دولت ها یا قیمت جهانی نفت دچار نوسان می شود.

۱۲) کاربرگه شماره (۱۳) نقشه فوانی آسیای جنوب غربی را انجام دهید.

انجام کاربرگه توسط دانش آموز

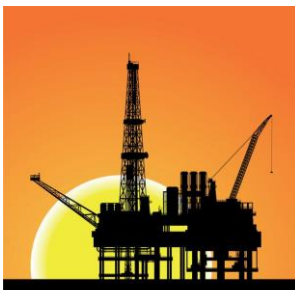
فعالیت - صفحه ۱۲۹

به چند گروه تقسیم شوید و با همفکری به پرسش ها، پاسخ دهید.

۱) چرا دسترسی به دریا و آبهای آزاد اقیانوسها، تا این حد برای کشورها، مهم است؟ دلیل بیاورید.

- ارزانه ترین وسیله ی حمل و نقل کالا و مسافر در جهان است به طوری که امروزه ۹۰ درصد مبادلات جهانی از طریق دریا صورت می گیرد.
- بسیاری از کشورهای پیشرفته جهان ابتدا در صنعت دریایی پیشرفت کرده اند.
- دریا منشأ ثروتها و نعمتهای فراوان است.
- اهمیت ماهیگیری و موجودات آبی
- وجود منابع عظیم نفت و گاز
- اهمیت استراتژیک و نظامی آب ها
- ارتباط آسان با دنیای خارج و پیرامونی خود.
- سواحل دریاها و اقیانوس ها یکی از عوامل جذب گردشگر و کسب درآمد است.

۲) متن را بخوانید و علل کشمکشها و جنگها در منطقه آسیای جنوب غربی را به طور خلاصه، فهرست کنید.

- درگیری بر سر تسلط بر منابع نفت و گاز منطقه
- تسلط بر آبراهه های مهم منطقه
- حضور قدرت های بزرگ جهانی برای غارت منابع منطقه و دامن زدن به بسیاری از اختلافات
- تشکیل رژیم اسرائیل و اهدافی که به دنبال آن است.
- تنوع قوم و نژادی و مذهبی در منطقه
- ترس از گسترش دین اسلام در مناطق دیگر از جمله اروپا و آمریکا که این کشور همواره سعی کرده اند کشورهای اسلامی را به مسائل داخلی خود مشغول کنند
- فروش و رونق قابل توجه بازار تجهیزات جنگی کشورهای قدرتمند.

۳) اگر در منطقه به جای ائتلافها، اتحاد و همکاری بین کشورها برقرار شود، چه پیامدهایی برای مردم منطقه دارد؟

زمینه برای پیشرفت و توسعه فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و علمی جهان اسلام فراهم خواهد شد.

فعالیت - صفحه ۱۳۱

۴) الف) فلسطین در ساحل کدام دریا قرار دارد؟ در کدام سمت؟

ب) کشور فلسطین با کدام کشورها همسایه است؟

پ) نوار غزه در کدام بخش قرار دارد؟ روی نقشه نشان دهید. درباره نوار غزه چه می دانید؟

الف) در سمت شرقی دریای مدیترانه

ب) سوریه، لبنان، اردن و مصر

پ) در بخش جنوب غربی فلسطین

نوار غزه:

نوار غزه یا باریکه غزه (به عربی: قطاع غزّة) سرزمینی کوچکتر از کرانه باختری (سرزمین دیگر فلسطینی) است. غزه که در ساحل شرقی دریای مدیترانه قرار دارد، از جنوب غربی با مصر و از شمال و شرق با اسرائیل هم‌مرز است.

فعالیت - صفحه ۱۳۳

۵) کاربرگ شماره (۱۱۴) مناسبه مقیاس را در کلاس انجام دهید.

انجام کاربرگ در کلاس با راهنمایی معلم

نمونه ای از پاسخ ها:

۱) مقیاس عددی نقشه را بفوانید و معنی آن را بنویسید. سپس مناسبه کنید هر سانتی متر روی نقشه معادل چند کیلومتر روی زمین است؟

هر ۱ سانتی متر روی نقشه معادل ۴۵۰۰۰۰۰ سانتی متر یا همان ۴۵ کیلومتر می باشد.

۲) در صورتی که یک کشتی از بندر لنگه به ابوظبی برود، مسافران در سمت چپ فود کدام جزیره ها را مشاهده می کنند؟ با توجه به مقیاس نقشه، فاصله این دو بندر چند کیلومتر است؟ مناسبه کنید.

هنگام - تنب بزرگ - تنب کوچک - ابوموسی

محاسبه با کمک اندازه گیری فاصله دو بندر با خط کش روی نقشه و سپس به دست آوردن پاسخ با فرمول مربوطه

۳) اگر فردی از شهر لار در ایران به بندر پارک سفر کند چند کیلومتر طی می کند؟ مناسبه کنید.

به روال سوال قبل محاسبه می گردد.

۱) اگر فاصله دو روستا روی نقشه ای ۱۰ سانتی متر باشد، در صورتی که مقیاس نقشه $\frac{1}{۲۵۰۰۰۰}$ باشد، فاصله این دو روستا روی زمین چقدر است؟

برای محاسبه مراحل زیر انجام میشود:

۱) ضرب کردن فاصله روی نقشه در مقیاس نقشه:

$$\text{سانتی متر } ۱۰ \times ۲۵۰,۰۰۰ = ۲۵۰۰,۰۰۰$$

۲) حال عدد بدست آمده یعنی ۲۵۰۰,۰۰۰ سانتی متر را به متر تبدیل میکنیم:

$$\text{متر } ۲۵۰۰,۰۰۰ \div ۱۰۰ = ۲۵۰۰۰$$

۳) عدد بدست آمده یعنی ۲۵۰۰۰ متر را با به کیلومتر تبدیل میکنیم یعنی بر ۱۰۰۰ تقسیم میکنیم:

$$\text{کیلومتر } ۲۵۰۰۰ \div ۱۰۰۰ = ۲۵$$

۲) فاصله شهری تا ساحل دریا، روی زمین ۶۰ کیلومتر و روی نقشه ۵ سانتی متر است. مقیاس این نقشه را به دست آورید.

برای محاسبه مراحل زیر انجام میشود:

۴) تبدیل فاصله روی زمین (۶۰ کیلومتر) به سانتی متر:

$$\text{سانتی متر } ۶۰ \times ۱۰۰,۰۰۰ = ۶,۰۰۰,۰۰۰$$

۵) اکنون با تقسیم فاصله روی زمین بر فاصله روی نقشه مقیاس نقشه به دست می آید:

$$\text{متر } ۶,۰۰۰,۰۰۰ \div ۵ = ۱,۲۰۰,۰۰۰$$

$$\begin{array}{r} 1 \\ \hline 1200000 \end{array}$$

فعالیت - صفحه ۱۳۸

۱) کاربرگه (۱۵) نقشه فوانی قاره اروپا را در کلاس کامل کنید.

فعالیت - صفحه ۱۴۱

۲) درس بزنید عکس های شماره (۳) و (۴) کدام مکان های گردشگری در اروپا را نشان می دهند؟

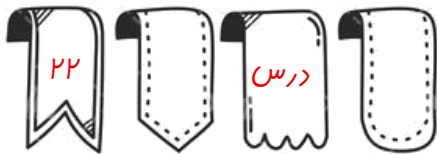
عکس ۴ قصر الحمراء

عکس ۳ برج پیزا

۳) فکر می کنید دلیل مشابهت بین بعضی بناهای اروپایی با بناهای اسلامی چیست؟

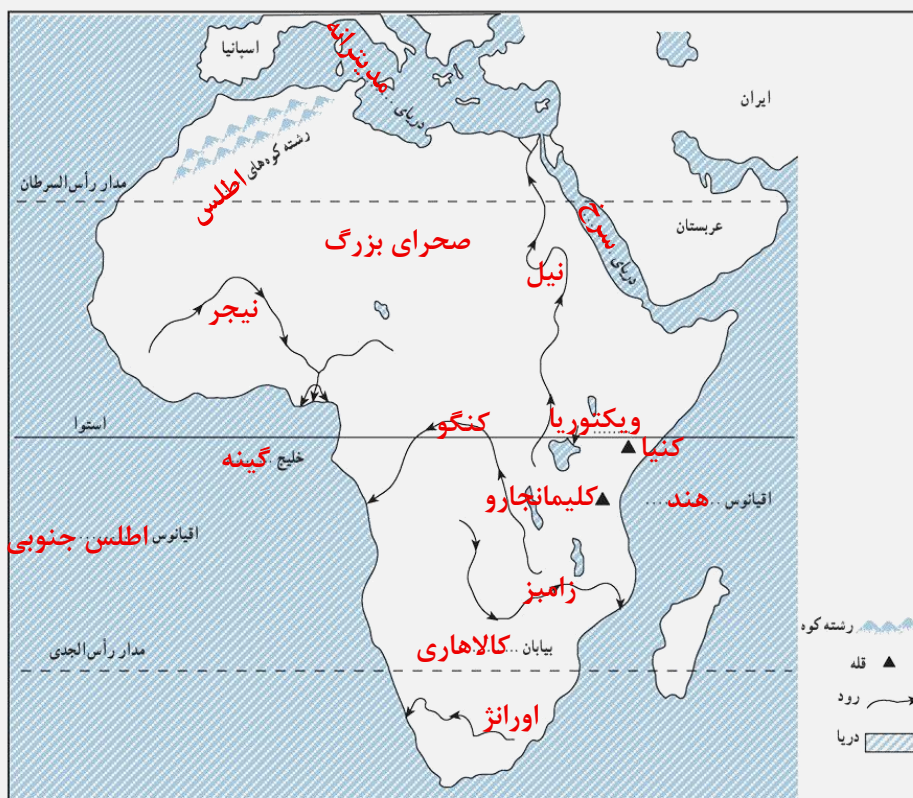
تاثیر هنر و معماری اسلامی در اروپا.

حضور مسلمانان در اروپا باعث انتقال هنر و معماری اسلامی به اروپا شد. در این رابطه می توان کشور اسپانیا (اندلس) را مثال زد که حلقه اتصال فرهنگ و هنر اسلامی و غرب بود. علاوه بر این مسافرت اروپاییان به سرزمین های اسلامی و توصیف جهانگردان اروپایی از زیبایی های معماری سرزمین های اسلامی نیز در این الگوگیری موثر بوده است.

فعالیت - صفحه ۱۴۵

(۱) کاربرگه شماره (۱۶) نقشه فوانی آفریقا را در کلاس انجام دهید.

۲) جدولی ترسیم کنید. سپس به طور گروهی و با همفکری یکدیگر ویژگی های طبیعی **افریقا و اروپا** را مقایسه کنید.
(وسعت، ناهمواری، آب و هوا، رودها و سواحل)

نام قاره	وسعت	ناهمواری ها	آب و هوا	رودها	سواحل
اروپا	با ده میلیون کیلومتر مربع مساحت یکی از قاره های کم وسعت جهان است.	اروپا به دو بخش اروپای جوان و پیر تقسیم می شود و بخش وسیع آن را جلگه های پهناور فراگرفته اند و جنوب آن شامل رشته کوه های بلند آلپ می شود.	به طور کلی آب و هوای معتدل دارد.	دارای رودهای نسبتاً پرآب و دائمی است و بیشتر رودهای آن قابل کشتیرانی است.	سواحل اروپا دارای بریدگی ها، خلیج های زیادی است که برای ایجاد بندر مناسب است و اغلب شهر های آن بندرگاه دارند.
افریقا	با سی میلیون کیلومتر مربع مساحت بعد از آسیا دومین قاره وسیع جهان است.	- فلاتی وسیع و کم ارتفاع است. - کوه های بلند و جلگه های وسیع نسبت به اروپا وسعت کمی دارند. - ناهمواری های شرق آن در نتیجه گسل ایجاد شده اند.	به طور کلی قاره ای گرم و بدون زمستان است.	دارای رودخانه های پرآب است و بیشتر رودهای آن به علت آبشارها و تنداب ها قابل کشتیرانی نیستند.	سواحل آفریقا صاف و بدون بریدگی است و برای ساخت بندر مناسب نیستند به همین دلیل تعداد شهرهای بندری آن نسبت به قاره های دیگر بسیار کم است.

۳) گفت و گو کنید:

- آیا ویژگیهای طبیعی یک ناهیه مثل آب و هوا، رودها، بریدگی سواحل، پستی و بلندی ها و پوشش گیاهی بر فعالیتهای انسان و زندگی او تأثیر دارد؟ چگونه؟

بله. زیرا تمامی فعالیت ها و نیازهای انسانی از تهیه خوراک و پوشاک و مسکن گرفته تا شیوه رفتارهای اجتماعی و خلیقات و تجارت از طبیعت تأثیر پذیرفته اند.

به نظر شما ویژگی های طبیعی قاره اروپا برای فعالیت های انسانی مناسب تر است یا آفریقا؟ چرا؟ در کدام محیط انسا نها بیشتر باید تلاش کنند؟

اروپا. زیرا اروپا دارای آب و هوای معتدل، جلگه های وسیع و حاصلخیز، رودهای پرآب و قابل کشتیرانی و بارندگی فراوان است. بنابراین مردم آفریقا برای سازگاری با طبیعت و گذران زندگی باید تلاش بیشتری بکنند.

- آیا انسانها می توانند با مشکلات محیط طبیعی مقابله کنند و شرایط محیط را تحت کنترل (واپایش) خود دریاورند؟ مثال بزنید.

بله انسان می تواند با شرایط سخت طبیعی کنار بیاید و بر آن غلبه کند. به عنوان مثال زندگی مردم در شهرهای کویری و کنار آمدن و غلبه بر شرایط سخت این منطقه، زندگی در سرزمین های زلزله خیز و مناطق بسیار سرد شمال آسیا، اروپا و آمریکا

فعالیت - صفحه ۱۴۹

۴ (الف) درس بزنید تصویر (۱) کدram یک از بازه های گردشگری آفریقا را نشان می دهد؟

(ب) چرا زیتون از محصولات مهم کشور مراکش است؟

(الف) اهرام مصر و مجسمه ابوالهول

(ب) زیرا کشور مراکش در سواحل دریای مدیترانه قرار دارد و زیتون نیز از محصولات ویژه آب و هوای مدیترانه ای است.

۵ پرس و جو کنید: از کاکائو چه استفاده هایی می کنیم؟

از کاکائو برای مصارف مختلف استفاده می کنند. در تهیه ی انواع کیک، در انواع نوشیدنی و برای تزئین مواد غذایی مختلف و همراه با خامه (خامه شکلاتی) از پودر کاکائو، استفاده می شود.

جدا از خوشمزه بودن و عطر و طعم آن، کاکائو برای سلامتی هم با اهمیت است. این ماده خواص آنتی اکسیدان داشته که ضد سرطان است. کاکائو سه برابر چای سبز، از ابتلا به سرطان جلوگیری می نماید.

کاکائو به عنوان دارویی انرژی بخش، شادی آفرین و تقویت کننده قلب شناخته می شود. در بعضی از مطالعات ثابت شده است کاکائو باعث کاهش فشار خون و تنظیم کلسترول بد در خون می شود. این گیاه به عنوان ضد عفونی کننده و انگل کش نیز مورد استفاده قرار می گیرد.

۶ پرس و جو کنید: کائوچو چیست و از آن چه استفاده هایی می شود؟

برای تهیه کائوچو ابتدا شکافی در تنه درخت به وجود می آورند و سپس شیرابه سفید رنگی را که از شکاف خارج می شود، جمع آوری می کنند. این شیرابه را پس از آنکه سفت و خشک شد، به صورت ورقه در می آورند. به این ترتیب ورقه های کائوچوی خام برای صدور به سایر کشورها آماده می شوند. جالب است بدانید که کائوچوی خام، ماده ای سست و چسبناک است و خاصیت کشسانی زیادی ندارد. استحکام و کشسانی کائوچو را با افزودن گوگرد افزایش می دهند. به این کار «ولکانیزه» می گویند. بعد از عمل ولکانیزه، مواد پرکننده (معمولاً دوده کربن) به کائوچو افزوده می شود تا کشسانی و قدرت آن باز هم افزایش یابد. پس از طی این مراحل، کائوچوی خام به ماده ای با خاصیت کشسانی زیاد تبدیل می شود و مورد استفاده قرار می گیرد. البته تولید کائوچو با این روش بسیار گران و پرهزینه است. از کائوچو در صنعت ساخت هواپیما، تجهیزات بیمارستانی، تولید اسباب بازی، لوازم خانگی استفاده می شود.

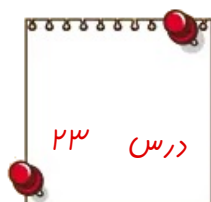
درخت کائوچو

میوه کاکائو

(۷) جدولی رسم کنید و با همفکری یکدیگر پس از خواندن متن این درس، افریقا و اروپا را در موارد زیر مقایسه کنید.
(وسعت، جمعیت، رشد جمعیت، محصولات کشاورزی، صنعت، منابع طبیعی و زیرزمینی)

اروپا	افریقا	
نسبت به افریقا معادن محدودی دارد و پاسخگوی صنایع اروپا نیست.	دارای منابع طبیعی و زیر زمینی بسیار غنی است مانند جنگل ها ، معادن طلا ، الماس ، مس ، نفت و....	منابع طبیعی و زیر زمینی
با ده میلیون کیلومتر مربع مساحت یکی از قاره های کم وسعت جهان است	با سی میلیون کیلومتر مربع مساحت بعداز آسیا دومین قاره وسیع جهان است.	وسعت
نسبت به مساحتش جمعیت بسیار متراکم دارد.	نسبت به مساحتش جمعیت کمی دارد.	جمعیت
به علت نوع زندگی و پایین بودن زاد و ولد رشد جمعیت آن بسیار پایین و در برخی از کشورها منفی است.	به علت بهبود واکسیناسیون و بهداشت و بالا بودن زاد و ولد سرعت رشد جمعیت بالاست.	رشد جمعیت
محصولات کشاورزی آن بیشتر ویژه آب وهوای معتدل است. و به علت مکانیزه بودن و شیوه های علمی کشت میزان تولید بالاست.	محصولات کشاورزی آن متنوع است از محصولات گرمسیری و استوایی گرفته تا محصولات مدیترانه ای در آن به عمل می آید مانند: قهوه کاکائو پنبه و... که بیشتر به روش سنتی کشت می شود.	محصولات کشاورزی
صنعت در آن پیشرفت زیادی کرده واز قطب های مهم صنعتی جهان است. وتولیدات صنعتی بخش مهمی از صادرات آنها را تشکیل می دهد.	به دلیل سیاست های استعماری اروپائیان درصنعت رشد نکرده اند وبیشتر تأمین کننده مواد اولیه کشاورزی ومعدنی برای کارخانه های کشورهای صنعتی هستند.	صنعت

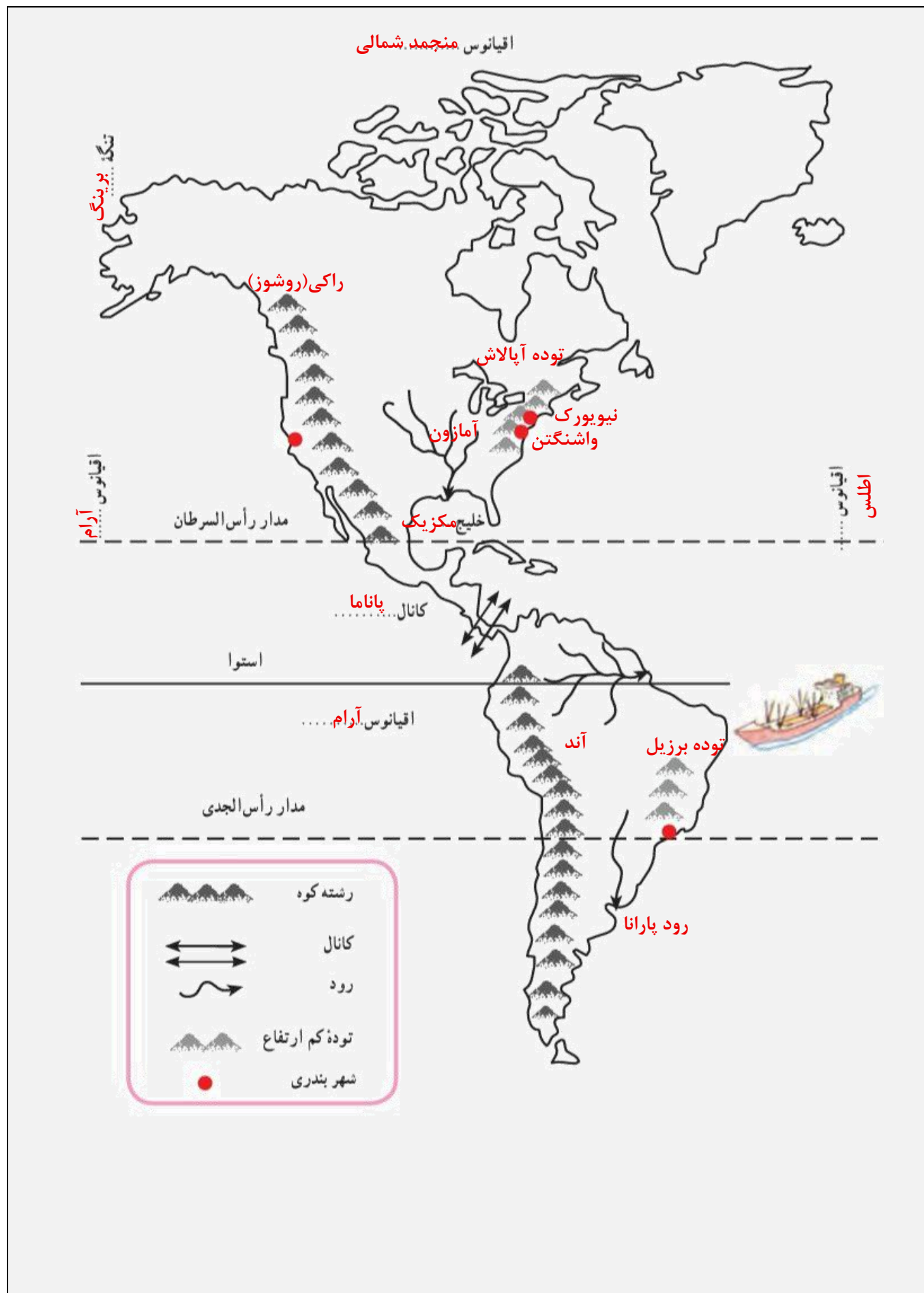

فعالیت - صفحه ۱۵۴

(۱) نقشه کاربرگه (۱۷) قاره آمریکا را در کلاس انجام دهید.

۲) کدام بخش از آب و هوا و پوشش گیاهی قاره آمریکا عیناً مانند آفریقا است؟ چرا؟

امریکای مرکزی و جنوبی زیرا هردو نزدیک به خط استوا هستند و آب و هوا و پوشش های گیاهی مشابهی دارند.

۳) رود آمازون به کدام اقیانوس می ریزد؟ با استفاده از اطلس بگویید این رود در کدام کشور آمریکای جنوبی جریان دارد؟

رود آمازون به اقیانوس اطلس می ریزد و در کشور برزیل جریان دارد.

فعالیت - صفحه ۱۵۹

۴) همفکری کنید و به طور گروهی با ترسیم یک جدول مقایسه ای، مفقوداً پاسخ دهید.

الف) آمریکای شمالی و جنوبی از نظر ویژگیهای طبیعی چه شباهتهایی دارند؟ چه تفاوتهایی دارند؟

ب) آمریکای شمالی و جنوبی از نظر دین، زبان و فرهنگ چه تفاوتهایی دارند؟

پ) آمریکای شمالی و جنوبی از نظر اقتصادی چه تفاوت عمده ای دارند؟

عنوان	شباهت ها	امریکای شمالی	امریکای جنوبی
ویژگی های طبیعی	هر دو دارای جلگه های وسیع ، رودهای پر آب ، رشته کوه های بلند در سمت غرب و توده های کم ارتفاع قدیمی در سمت مشرق هستند.	- آب و هوای سرد قطبی و نیز آب و هوای معتدل وسعت زیادی دارد - وسعت سرزمین های قابل کشت	- دارای آب و هوای گرم و مرطوب استوایی و جنگل های انبوه گرمسیری است. - آب و هوای گرم مداری با یک فصل بارانی و یک فصل خشک با علفزارهای ساوان
دین، زبان و فرهنگ	دین و فرهنگ زبان هر دو قسمت ریشه اروپایی است.	- بیشتر مردم آن مذهب پروتستان دارند. - دارای فرهنگ آنگلو ساکسون هستند و زبان مردم آن انگلیسی است.	- بیشتر مردم آن مذهب کاتولیک دارند. - دارای فرهنگ لاتین هستند و زبان مردم آن اسپانیایی و یا پرتغالی است.
اقتصادی	در هر دو قسمت شرایط و امکانات و معادن منابع طبیعی فراوانی وجود دارد که شرایط را برای رشد آماده کرده است.	- از نظر اقتصادی و صنعتی بسیار پیشرفته اند. - دارای کشاورزی و دامداری صنعتی و تجاری است. - از تولید و صادر کنندگان مهم محصولات صنعتی، ماشین آلات و خودرو و اسلحه هستند.	- از نظر اقتصادی و صنعتی رشد زیادی نکرده است. - کشاورزی و دامداری آن از شیوه های سنتی فاصله زیادی ندارد. - تولید و صادر کننده محصولات کشاورزی و معدنی به صورت مواد اولیه خام هستند.

۵) دو کشور وسیع قاره آمریکای شمالی کدام اند؟ چند کشور از آمریکای مرکزی و جنوبی نام ببرید.

آمریکای شمالی: کشورهای کانادا و ایالات متحده آمریکا

آمریکای مرکزی: کشورهای پاناما، کوبا، مکزیک و کاستاریکا

آمریکای جنوبی: کشورهای آرژانتین، برزیل، شیلی و اروگوئه

۶) فکر کنید تصویر شماره (۱) کدام پاذبه گردشگری آمریکا را نشان می دهد؟

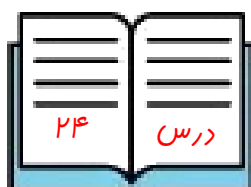
آبشار نیاگارا: آبشارهای نیاگارا، ترکیبی از دو آبشار بسیار بزرگ و یک آبشار کوچکتر می باشد که بر رودخانه نیاگارا واقع است. از لحاظ موقعیت جغرافیایی آبشار نیاگارا در مرز ایالت نیویورک در آمریکا و کانادا قرار دارد. آبشار بزرگتر اصطلاحاً به آبشار کانادایی یا آبشار نعل اسب معروف است و آبشار کوچکتر به آبشار آمریکایی معروف است. علت اصلی شهرت آبشار نیاگارا نه به علت ارتفاع آن بلکه به علت عریض بودن آن است. به طور متوسط نزدیک به ۱۱۰ هزار متر مکعب آب از آبشارها در دقیقه سرازیر می گردد.

۷) به نظر شما مهاجرت متفحصان و دانشمندان یک کشور به کشور دیگر، چه نتایج و پیامدهایی برای دو کشور مبدأ و مقصد دارد؟

متخصصان و دانشمندان کشورهای دیگر با پول و امکانات کشور خودشان درس می خوانند و بعد از مهاجرت دانش و تخصص و مهارت خود را به جای مردم کشورشان در اختیار کشورهای صنعتی قرار می دهند و موجب عقب ماندگی کشور خود و پیشرفت و توسعه ی روزافزون کشور مبدأ می شوند.

۸) آمریکا امروز مبلغی حدود پانزده هزار میلیارد دلار برهکار است. بسیاری از نیروهای نظامی آمریکا نیز به شدت افسرده، سردرگم و مردرد هستند. به صورت گروهی بحث و همفکری کنید که این افول و مشکلات آمریکا در سال های اخیر، از چه عواملی می تواند سرچشمه گرفته باشد؟

نابرابری توان اقتصادی ایالت های آمریکا؛ افزایش حاشیه نشینی، فقر و بی خانمانی؛ تشدید بی عدالتی ها در جامعه آمریکا و افزایش اعتراضات تبعیض نژادی.

فعالیت - صفحه ۱۶۰

۱) به طور گروهی، استرالیا و نیوزیلند را در یک اطلس، پیدا کنید. سپس هر گروه، چند جزیره دیگر در اقیانوسیه نام ببرد.

جزایر استرالیا به سه دسته تقسیم می شوند که عبارتند از: **الف)** جزایر پولی نزی مانند: فیجی، ساموآ و تونگا. **ب)** جزایر میکرونزی مانند: گوام، جزایر ماریانا، کارولین. **ج)** جزایر ملانزی مانند: جزایر سلیمان، کالدونیای جدید، جزایر مالوکو، وانواتو

۲) قاره استرالیا و اقیانوسیه در کدام نیمکره قرار دارد؟ نیمکره شمالی یا نیمکره جنوبی؟ چرا؟

قاره استرالیا در نیمکره جنوبی قرار دارد زیرا در جنوب استوا واقع شده است.

۳) استرالیا از اطراف به کدام اقیانوسها مربوط می شود؟

استرالیا از طرف مشرق به اقیانوس آرام و از طرف مغرب به اقیانوس هند مربوط می شود.

به نقشه توجه کنید و به پرسش ها پاسخ دهید.

(۴) رشته کوه های نسبتاً مرتفع در کدام سمت استرالیا و به موازات ساحل کدام اقیانوس، کشیده شده اند؟

رشته کوه ها در شرق استرالیا به موازات سواحل اقیانوس آرام کشیده شده اند.

(۵) در نیمه غربی استرالیا چه نوع ناهمواری وجود دارد؟

درنیمه ی غربی استرالیا فلات غربی و بیابان بزرگ ویکتوریا قرار دارد.

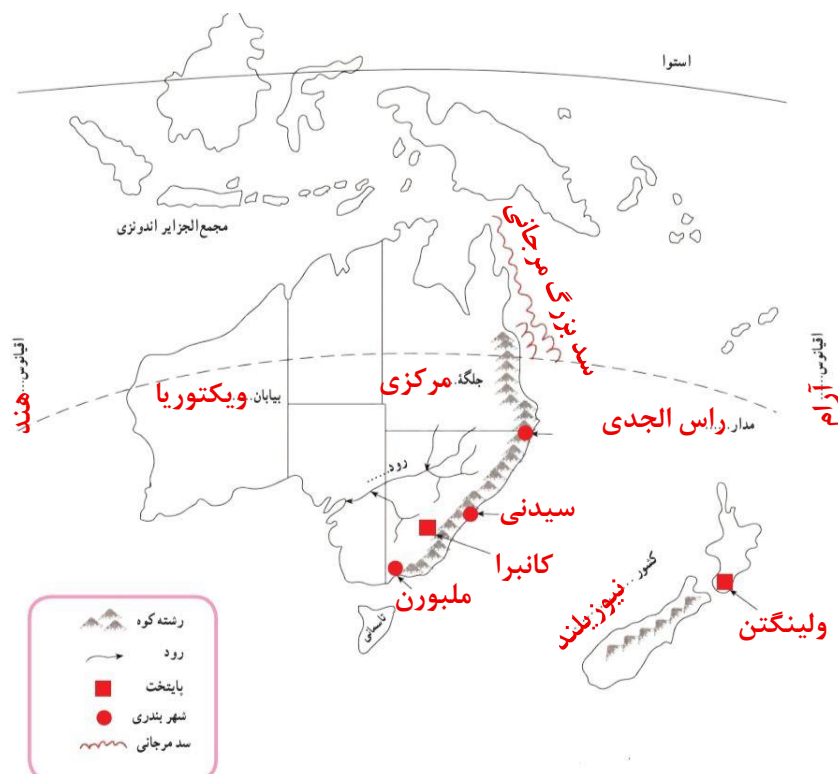
۶) چلگه مرکزی استرالیا از آنرفخت های کدام رود، بدید آمده است؟ این رود به کپا می ریزد؟

جلگہ ی مرکزی از اہرفت رو دارلینگ به وجود آمدہ است و این رود بہ خلیج بزرگ استرالیا می ریزد.

(۷) یهناورترین بیابان استرالیا چه نام دارد؟

بیابان ویکتوریا

۱) کاربردگاه شماره (۱۸) نقشه استرالیا، نیوزیلند، ۱ انجام دهید.

فعالیت - صفحه ۱۶۵

۹) چند مورد از شباهت ها و تفاوت های طبیعی، اقتصادی، جمعیتی، فرهنگی و... استرالیا و نیوزیلند را بیان کنید.

طبیعی: شباهت) استرالیا سرزمینی هموار و نیوزیلند سرزمینی کوهستانی است.

تفاوت) وسعت و مساحت استرالیا بیشتر از نیوزیلند است.

اقتصادی: استرالیا و نیوزیلند هر دو از کشورهای پیشرفته و مراکز مهم پرورش دام در جهان هستند.

جمعیتی: استرالیا و نیوزیلند کم جمعیت هستند که بیشتر آنها مهاجران اروپایی تشکیل می دهند.

فرهنگی: زبان رسمی هر دو کشور انگلیسی و دین رسمی آنها مسیحی است.

۱۰) چرا نام رشته کوه های آلپ جنوبی یا برفی شهرها و مناطق استرالیا و نیوزیلند با مکان ها و نواحی اروپا هم نام است؟

چون این قاره به دست اروپائیان کشف و مورد شناسایی واقع شده است بنابراین بسیاری از نام های موجود در آن از نام کاشفان و یا از اسامی اروپایی گرفته شده است.

به پایان آمد این دفتر

حکایت پنهان باقی است...

دبیرخانه کشوری درس مطالعات اجتماعی متوسطه اول

irsecretariat1402@chmail.ir

مستقر در استان البرز